

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN



Sulcorebutia augustinii

Foto: K. Augustin

ISSN 0039-4467

**68ste JAARGANG
No. 7/8
JULI/AUGUSTUS 1989**

Juli/augustus

J. DEFESCHE

Vakantiemaanden! Welverdiend en hopelijk redelijk weer! Midden juni was het heel goed, of het de volgende maanden ook zo fijn zal zijn, dat is maar de vraag. Wat gaan we doen? Op reis of wijden wij ons aan de planten? Misschien wel allebei! Nu heeft men de tijd om de zaailingen te verspenen, als ze tenminste zijn opgekomen. Dat alle zaad is opgekomen, is uitzonderlijk, maar eveneens dat alle zaad niet opkomt. Zo maken we dus alles gereed om op ons gemak het werk te doen. Het is heerlijk weer en wij zetten het tafeltje in de schaduw buiten. Kijkt u beter uit dan ik! Want ik heb eens de bak met zaailingen op de rand van het tafeltje gezet maar te ver op de rand met het gevolg dat het tafeltje omviel. Geweldig succes! En maar zoeken om de boel bij mekaar te vissen! Maar alles bij elkaar, het is leuk werk te zien wat er van het zaaien is terecht gekomen. Op reis gaan is in deze tijd ook niet uitzonderlijk. Heel Nederland doet het. Maar wat doen wij met de kas? Gelukkig ben je als je iemand hebt die er voor kan zorgen, als je weg bent. Maar toch: niemand doet het zo goed als je zelf! Het watergeven, de ramen open-enchicht in ons zo wisselvallig klimaat. Dikwijls hoor je dan ook de rampverhalen bij terugkomst van vakantie. Hoe de zaailingen om zeep zijn, de planten verbrand of wat dan ook voor ellende. Thuisblijven dan? Maar we hebben het verdiend en de andere huisgenoten hebben ook hun zegje. Gaan we dan op reis, dan is er op ons terrein zo veel te genieten, zowel in het buitenland als in eigen land. Ga kijken in parken en tuinen. Misschien hebt u adressen van andere succulenteliefhebbers, die u kunt bezoeken. Er is toch altijd wel tijd voor te vinden. Ik zelf was begin juni in Berlijn. Het groene en waterrijke Berlijn, zoveel bossen en parken tot in het hartje van de stad. Eekhoortjes en konijnen waren te zien tot diep in de stad. Wij konden het niet laten om een bezoek te brengen aan de Botanische tuin van Berlijn-Dahlem. Aanbevelenswaard! De succulentenkassen waren onlangs vernieuwd en opnieuw ingericht. Heel fraai gedaan. Een bordje met de adressen van de Duitse succulenten-vereniging en van de Berlijnse afdeling ontbrak niet. Ook een aparte groep succulenten die door Berlijners benoemd waren. Maar ook de tuin zelf is een bezoek waard, niet alleen dat er natuurlijk veel meer nog grotere kassen zijn met een schat van planten, maar ook wat mij opviel, uitgebreide rotstuinen waar de planten naar streek van herkomst geordend stonden. Mij ontbreekt de kennis om dit op zijn merites te beoordelen, maar mooi was het! Het zijn maar enkele opmerkingen en geen verslag. Het vele water en de bossen doen je vergeten dat je in een grote stad bent. Ook brachten wij een bezoek aan Oost-Berlijn, maar ons ontbrak de tijd om op zoek te gaan naar planten. Maar één ding viel op, bij de Alexanderplatz waren een paar stalletjes waar particulieren wat verkochten, ook een met heel jonge plantjes van palmen en succulenten. Maar de prijs! Boven de twintig mark! Ik hoop dat u allen een prachtige vakantie zult hebben of gehad zult hebben en uitgerust en met nieuwe energie uw werk ter hand kunt nemen!

NIEUWBESCHRIJVING

Sulcorebutia augustinii species nova - Een nieuwe soort uit de Boliviaanse provincie Campero

G. HENTZSCHEL

In juli 1985 werd op enige kilometers ten noordwesten van Omereque op 2500 m hoogte een nieuwe *Sulcorebutia* ontdekt, in een omgeving, waar tot nu toe geen vindplaats van *Sulcorebutia*'s bekend was. De plaats Omereque ligt in het dal van de Rio Mizque in het departement Cochabamba, provincie Campero, Bolivia.

De eigenlijke vindplaats bevindt zich op een naar het noorden en noordoosten aflopende helling waar zich de slechts uit enige hutten bestaande indianennederzetting Uana Cuni Chico bevindt. Het tot nu toe bekende groeigebied heeft een oppervlakte van 4000 tot 5000 m². Het heuvelachtige landschap is spaarzaam begroeid met gras en *Dyckia*'s en met ca. 1 m hoge struiken van *Myrica* cf. *aloides*. Naast *S. augustinii* groeit hier als andere cactus *Lobivia calorubra*.

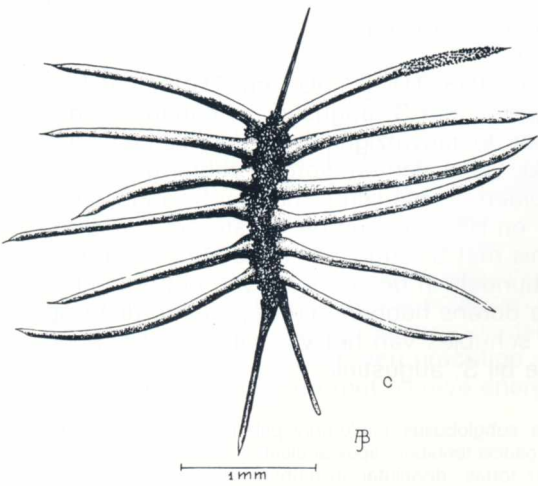
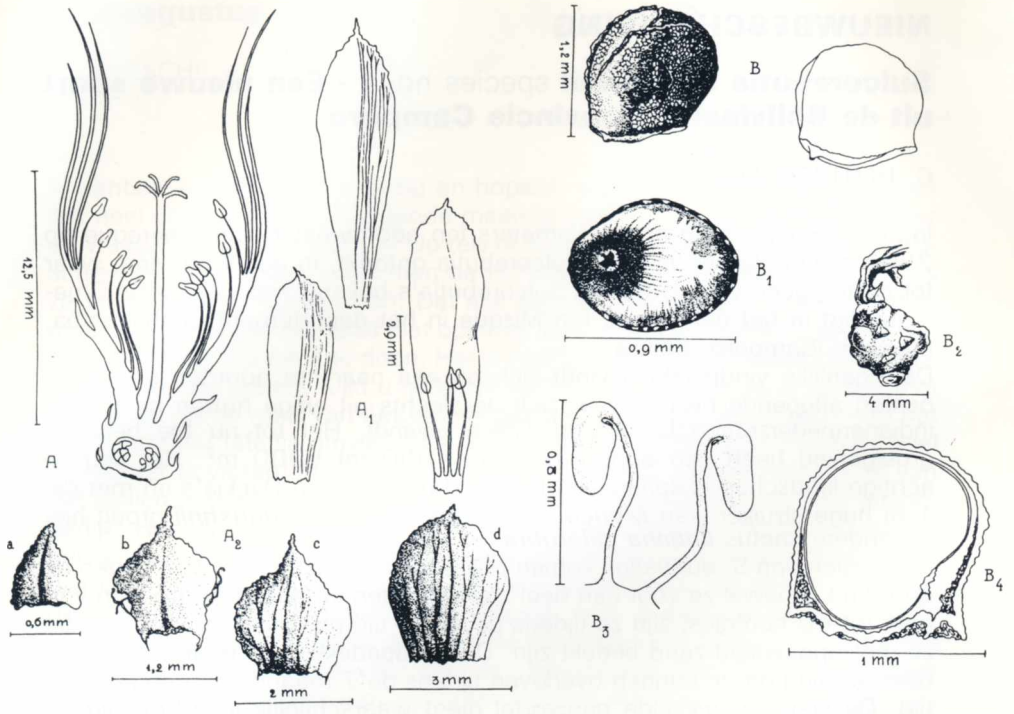
De planten van *S. augustinii* komen ook in de regentijd nauwelijks boven de grond uit. Hoewel ze voor een deel sterk spruiten en dan vaak groepen vormen tot 40 hoofdjes, zijn ze tijdens de droge tijd nauwelijks te zien, omdat ze met opgewaaid zand bedekt zijn. De zandbedekking is ongetwijfeld een bescherming om te kunnen overleven tijdens de 7 maanden durende droge tijd. De sterk ontwikkelde penwortel dient waarschijnlijk in de rusttijd als opslagplaats.

Het is moeilijk om een verwantschappelijk verband te ontdekken. Een gelijkenis met de bekende soorten uit het noordelijk aansluitend gebied van Totorá tot Copachuncho, zoals *S. tiraquensis*, *S. oenantha* en *S. totorensis* is niet te ontdekken. Volkomen anders gevormd is ook *S. pampagrandensis*, die groeit op een slechts enige kilometers westelijk gelegen, evenwijdig verlopende, bergketen. Deze soort heeft gladde dorens en langwerpige vruchtbeginselschubben.

De naast verwante vormen komen voor in een gebied, dat ligt tussen Villa Granado-Pirhua en Aiquile ongeveer 80 km ten zuiden van de vindplaats van *S. augustinii*.

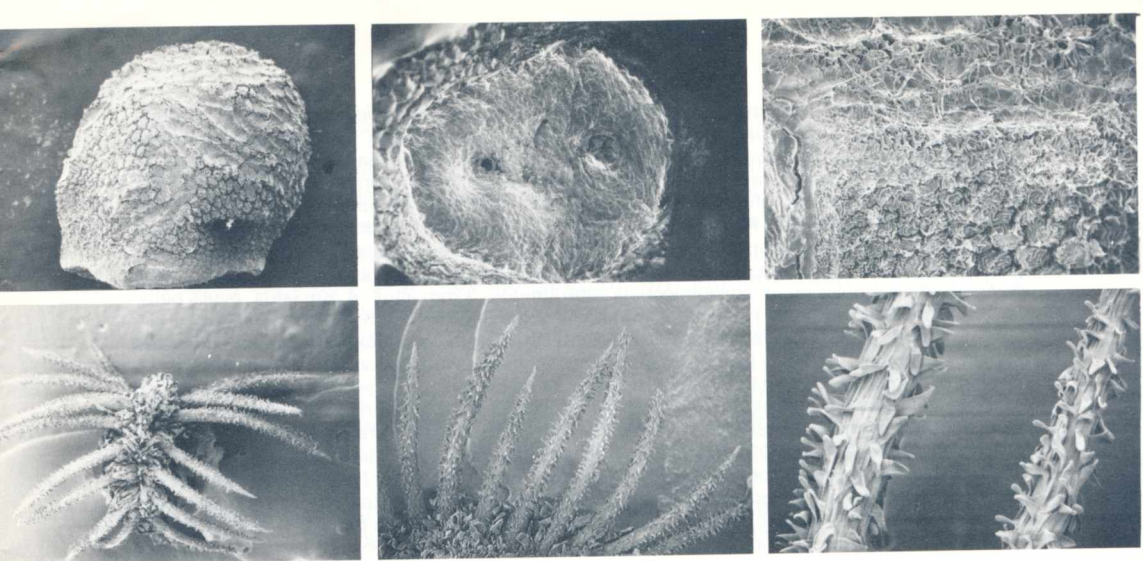
De nog onbeschreven *Sulcorebutia*'s (HS 100, 100a en 100b) die hier voorkomen, tonen een grote gelijkenis met *S. augustinii* in habitus en dorenstructuur, waarbij de laatste door de aanwezigheid van zeer lange uitstekende schubben wordt gekenmerkt. Deze planten worden echter groter, de dorens zijn iets donkerder en de bloem is iets lichter dan bij *S. augustinii*. Andere nieuwe vondsten (HS 151 en HS 151a) uit de naaste omgeving tonen weliswaar een zekere gelijkenis met *S. augustinii* in habitus, maar wijken af in het verloop van de vaatbundels in de schubjes van het vruchtbeginsel en in de dorenstructuur. De dorens hebben kortere, niet zo dicht op elkaar zittende uitsteeksels en de schubjes van het vruchtbeginsel hebben duidelijk meer vaatbundels dan die bij *S. augustinii*.

Cormus bruneus, dure carnosus, prolificans, subglobosus, caule principale basi in radicem napiformem ad 17 cm longam transienti, fibris paucis tenuibus; apex aculeatus immersus, ibidem 2-4 cm diametente; costae 12-24, spiralter tortae, dissolutae in gibberes parvos, planos, 2-4 mm latos, 4 mm longos et 2-3 mm altos. **Areolae** in dimidio superiore gibberium insertae, 1,3-1,8 mm longae, 0,3-0,4 mm latae, inter se 4-6 mm distantes, albae, incanae. **Aculei** tenuous, recti aut curvati, basi paulo incrassati, 0,8-2 mm longi, pectinate siti plerumque symmetrice or-



Verklaring bij de tekeningen

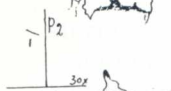
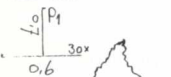
- A = bloemdoorsnede
- A₁ = bloembladeren
- A₂a, b = pericarpel schubjes
- A₂c, d = receptaculum schubjes
- B₂ = zaden
- B₁ = hilum
- B₂ = vrucht met bloemrest
- B₃ = zaadknoppen
- B₄ = zaaddoorsnede
- C = volgroeid doornareool;
rechtsboven, een sterker ver-
groot deel van de doorn



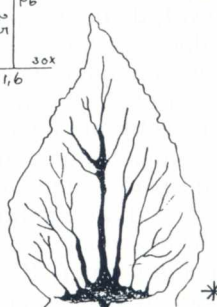
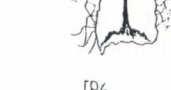
1	2	3
4	5	6

- 1) Zaad zijzicht
- 2) Zaad hilum
- 3) Zaad testa
- 4) Dorenaeool
- 5) Dorens
- 6) Dorens, detail

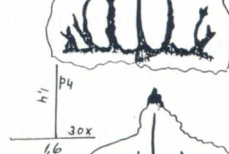
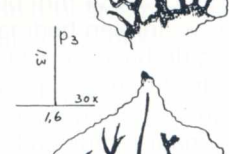
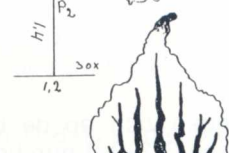
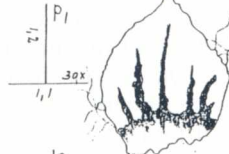
HS 152



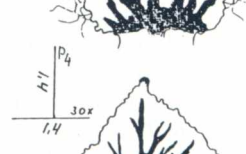
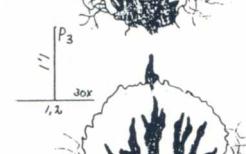
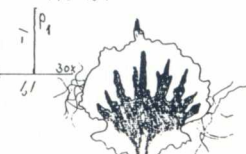
S. pampagrandensis R466



HS 151



HS 151^a



P1 betekent pericarpel met now.

Vergelijking van de schubben op de pericarpellums, afmetingen in mm.

dinati, albi, superiores quorum apice testacei vel brunei; aculei marginales usque ad 30, quorum ad tredenos dextrorsum et sinistorsum directos, tantum 1-2 deorsum sursumque 2-3, aculeo centrali nullo; aculeorum superficies echinata. **Alabastra** summa ex margine areolarum inferiorum nascentes, vel etiam ex areolis subterraneis, brunea vel fusca, imbricata cum squamis eisdem coloris. **Flos** gracilis, infundibuliformis, sine odore, 20-35 mm longus, in anthesi 20-35 mm diametiente, violaceus. **Pericarpellum** 3 mm altum et 4 mm latum, olivaceobrunneum vel dure bruneum, partim squamis inverse cordiformibus basi paulo crassata, 2,5-3,5 mm longis et 0,6-1,2 mm latis obtectum; margo squamarum tenue dentata partimque undata; in axillis squamarum pili tenuissimi, perspicui; locus subtrotundus, 3 mm altus, 4 mm latus, ovulis binis parietalibus. **Receptaculum** 10-12 mm longum, 8-9 mm latum, partim squamis olivaceis, 2,6-3,8 mm longis, 2-3 mm latis, basi paulo crassatis instructum; inferiores quarum plus minusve triangulares margine undato, superiores oblongae, acute desinentes margine integro. **Phylla perianthii exteriora** 10-18 mm longa, 2-4 mm lata, acute desinentia, margine integro, violacea basi et stria mediali paulo crassatis. **Phylla perianthii interiora** 12-20 mm longa, 3-5 mm lata, lanceolata, acute desinentia, violacea, basi et stria mediali paulo crassatis. **Stamina** in 5 coronis ex interiore tubo enascentia, 7-10 mm longa, flavoalbescentia, in pistillum inclinantia. **Antherae** 1,1-1,3 mm longae flavoalbescentia. **Pistillum** ca. 13 mm longum, 1 mm latum, albescens, basi glandulis nectareis. **Stigmata** 4-6, 1,5 mm longa, flavoalbescentes. **Bacca** brunea, primo carnosa, maturans sicce membranacea, 3-5 mm diametiens, squamulis paucis, in axillis quarum pili tenues perspicui instructa; bacca matura in transversum dishiascens, 5-20 seminibus. Semen galeriformis, 1-1,2 mm longum, 0,8-1,1 mm latum, fusconigrum, nitidum; testa irregulariter verrucosa, partim oblecta cuticula brunea; structura testae saepe pressione seminum vicinorum deformatur; dorsum seminum cristatum; hilum irregulariter ellipticum, paulo demersum, instructum stropholiola flavoalbescenti; micropyle infuscata, edita.

Patria Bolivia, in departamento Cochabamba, provincia Campero, prope coloniam Uana Kuni Chico in iugo cursu boreale vel boreo-orientale in locis arenosis inter rupes in altitudine 2500 m. **Holotypus** Swoboda 152 (HS 152) depositus in Herbario Hamburgense.

Beschrijving

Plant donkerbruin, hardvlezig, spruitend, plat bolvormig. Een groep bestaat uit een moederplant, die direct overgaat in een tot ca. 17 cm lange penwortel met slechts weinig haarwortels. De afzonderlijke zijspruiten zijn door een korte vaatbundel met de moederplant verbonden en vormen geen afzonderlijke wortels. Op de groeiplaats komt slechts de schedel boven de grond uit, waarbij de schedel in de droge periode bovendien met zand en grove humus wordt bedekt.

De dichtbedoornde schedel is ingezonken; ter hoogte van de schedel is de plantdiameter 2-4 cm. De 12 tot 24 **ribben** zijn spiraalvormig gerangschikt en in kleine vlakke, 2-4 mm brede, 4 mm lange en 2-3 mm hoge bultjes verdeeld.

De **areolen** bevinden zich op de bovenste helft van de bultjes, ze zijn 1,3-1,8 mm lang en 0,3-0,4 mm breed en bedekt met witachtige viltharen. De afstand tussen de areolen bedraagt 4-6 mm. De dunne, recht tot gebogen **dorens** zijn aan de basis verdikt en wit, de punten van de bovenste dorens zijn lichtbruin tot bruinachtig. Alle dorens zijn 0,8-2 mm lang, kamvormig en meestal symmetrisch gerangschikt. Randdorens tot 30, waarvan telkens tot 13 dorens naar rechts en links wijzen, 1-2 naar boven en 2-3 naar onder gericht zijn; het dorenoppervlak is dicht met uitsteeksels bezet. Middendorens ontbreken. De bloemknoppen verschijnen aan de bovenkant van de areolen die aan de onderkant van de plant zitten, meestal zelfs uit de areolen beneden de oppervlakte van de grond. Ze zijn bruin tot donkerbruin van kleur, met dakpansgewijs gerangschikte schubben bedekt, van dezelfde kleur. De **bloem** is geurloos, slank en trechtervormig, 20-25 mm lang en geheel geopend 20-25 mm breed. De kleur van de bloem is violet. Het vruchtbeginsel is vlak-kogelvormig, 3 mm lang en 4 mm breed, olijf tot donkerbruin van kleur, gedeeltelijk met omgekeerd hartvormige met aan de basis iets verdikte 2,5-3,5 mm lange en 0,6-1,2 mm brede schubben bedekt. De rand van de schubben is fijn getand en gedeeltelijk gegolfd. In de oksels van

de schubben bevinden zich zeer fijne, doorschijnende haren. De zaadholte is afgeplat rond, 3 mm hoog en 4 mm breed. De zaadknoppen zijn wandstandig, in bundeltjes van 2 gerangschikt. De bloembuis is 10-12 mm lang en 8-9 mm breed, gedeeltelijk bedekt met bruingroene schubben, 2,6-3,8 mm lang en 2-3 mm breed, aan de basis iets verdikt. De onderste schubben zijn min of meer driehoekig met fijn getande en gegolfde rand. De bovenste schubben zijn langwerpig, spits toelopend en met een gave bladrand.

Buitenste bloembladeren 10-18 mm lang en 2-4 mm breed, spits toelopend, bladrand gaaf, violet, bladbasis en middennerf iets verdikt. Binnenste bloembladeren 12-20 mm lang en 2-5 mm breed, lancetvormig, spits toelopend, violet, basis en middennerf iets verdikt. **Meeldraden** in 5 kransen die aan de binnenkant van de bloembuis ontspringen, 7-10 mm lang, geelachtig-wit van kleur en naar de stamper gericht. **Helmhokjes** 1,1-1,3 mm lang, geelachtig-wit. De **stamper** is ca. 13 mm lang, 1 mm in diameter, witachtig; aan de basis bevinden zich kleine nektarklieren. **Stempels** 4-6, 1,5 mm lang, geelachtig-wit.

De **vrucht** is een bruine bes, in rijpe toestand een droge vliezige vrucht, 3-5 mm groot, met enkele kleine schubjes bedekt; in de schuboksels bevinden zich fijne doorschijnende haren. In rijpe toestand springt de vrucht dwars open. Aantal zaden per bes 5-20.

Kleuomschrijving volgens DIN 6164

(Plantenkleurenatlas Prof. Dr. E. Biesalski)

plantedeel	algemene kleuomschrijving	kleurenkaart	grondkleur	kleurschakering
lichaam	donkerbruin	7	vermiljoen	U
dorens	wit	—	—	—
dorenpunt	geelbruin	4	oranjegeel	B-C
bloem	violet	11	violetrood	B-D
vrucht	bruin	4	oranjegeel	H-J
zaad	zwartbruin	2	eigeel	U

Zaden mutsvormig, 1-1,2 mm lang en 0,8-1,1 mm breed, zwart-bruin, matglanzend. De structuur van de zaadhuid (testastruktur) is onregelmatig wrattig, gedeeltelijk met een bruine cuticula bedekt. De structuur van de zaadhuid wordt dikwijls door de druk van de aanliggende zaden misvormd. Aan de rugzijde kamvormig verhoogd. Hilum-micropyle gebied onregelmatig ovaal, iets ingezonken, met geelachtig-wit strophiola-weefsel opgevuld. Micropyle bruinachtig, verhoogd.

Sulcorebutia augustinii werd op 2 juli 1985 ontdekt. Het holotype met het veldnummer HS 152 werd in het herbarium van Hamburg gedeponneerd. Vegetatieve vermeerdering van de typeplant bevindt zich in de verzamelingen van Augustin en Swoboda.

De nieuwe soort benoem ik ter ere van de ontdekker Karl Augustin uit Trautmannsdorf bij Wenen, die door zijn omvangrijke morfologische en areaal-geografische studies de kennis over het geslacht *Sulcorebutia* Backbg. en *Weingartia* Werd. belangrijk heeft vergroot. Ik bedank hem voor het afstaan van de kleurenfoto en voor de hulpvaardigheid bij het tot standkomen van dit manuscript.

Mijn bijzondere dank gaat uit naar mijn vriend A. J. Brederoo te Amsterdam, voor het vervaardigen van de tekeningen van bloem, vrucht, areool, zaden en de schubjes aan het vruchtbeginsel, alsook voor de vertaling in het Nederlands van het manuscript. Bovendien heb ik veel wetenschappelijke inspiratie van hem ontvangen. Dr. Volker Dittrich van het instituut voor algemene botanie en botanische tuin van Hamburg, dank ik voor de vervaardiging van de raster microscopische foto's en de bioloog Michael Struck voor de Latijnse vertaling.

Opmerkingen

Het geslacht *Sulcorebutia* Backbg. houd ik zonder meer in stand. Ik sluit mij niet aan bij de mening van Hunt en Taylor (*Bradleya*, 1987, 91-94).

Sulcorebutia Backbg. is een op zich zelf staand, zeer karakteristiek geslacht. Bepaalde morfologische kenmerken tonen verwantschappen aan met het ten dele heterogene geslacht *Weingartia*.

Nieuwe waarnemingen aan de microstructuur van de dorens wijzen eerder op een gemeenschappelijke oorsprong van *Sulcorebutia* Backbg. en *Gymnocalycium* Pfeiff.

Een nauwe verwantschap met *Rebutia* sensu stricto kan noch met behulp van morfologische noch met areaal-geografische overeenkomsten tot stand gebracht worden. Bij de tegenwoordige stand van wetenschap over de som van de kenmerken van de Zuidamerikaanse cactusvormen, is een nieuwe combinatie in de zin van Hunt en Taylor gewoonweg kinderspel. Er wordt hierdoor geen nieuwe kennis verworven, integendeel, reeds erkende verschillen worden uitgewist. Dit optreden kan noch als wetenschappelijk, noch als bijzonder praktisch aangemerkt worden, en juist op deze grondslagen is ieder modern systeem gebaseerd.

Beschreibung

Körper dunkelbraun, hartfleschig, sprossend, flachkugelig. Eine Pflanzengruppe besteht aus einem Hauptsproß, dessen Körper unmittelbar in eine bis zu 17 cm lange Rübe mit wenigen Faserwurzeln übergeht. Die einzelnen Sprößke sind mit einem kurzen Steg (Nabel) mit dem Hauptsproß verbunden und bilden keine eigenen Wurzeln aus. Am Standort ragt nur der Scheitel aus dem Boden, wobei dieser in der Trockenheit noch zusätzlich mit Sand und Humusteilen überdeckt wird. Der dicht mit Dornen bedeckte Scheitel ist eingesenkt, der Durchmesser im Scheitelbereich variiert von 2-4 cm. Die 12 bis 24 Rippen sind spiralig angeordnet und in kleine, flache, 2-4 mm breite, 4 mm lange und 2-3 mm hohe Höcker aufgelöst. **Areolen** auf der oberen Hälfte der Höcker sitzend, 1,3-1,8 mm lang und 0,3-0,4 mm breit. Abstand von Areole zu Areole 4-6 mm. Die Areolen sind weiß und mit wenig weißlichem Filtz bedeckt. Die dünnen, gerade bis gebogenen, an der Basis etwas verdickten **Dornen** sind weiß, die Spitzen der obersten Dornen zwiebfarbig bis bräunlich. Alle Dornen 0,8-2 mm lang, pektinat angelegt und meist symmetrisch angeordnet. Randdornen bis 30, davon jeweils bis 13 nach rechts und links weisend, 1-2 nach oben und 2-3 nach unten ausgerichtet, auf der Oberfläche dicht mit langen Fortsätzen (Lobben) besetzt. Keine Mitteldornen. Die Knospen erscheinen am oberen Rand der tiefer stehenden Areolen, meist sogar aus Areolen unterhalb der Erdberührungslinie. Sie sind braun bis dunkelbraun gefärbt und mit gleichfarbigen Schuppen dachziegelartig bedeckt. Die nicht duftende **Blüte** ist schlank, trichterförmig, 20-35 mm lang und in der Anthese 20-35 mm breit. Die Blütenfarbe ist violett. **Pericarpell** flachkugelig, 3 mm hoch und 4 mm breit, oliv bis dunkelbraun, teilweise mit umgekehrt herzförmigen, an der Basis etwas verdickten, 2,5-3,5 mm langen und 0,6-1,2 mm breiten Schuppen besetzt. Schuppenrand fein gezähnt und teilweise gewellt. In den Schuppenachsels befinden sich sehr feine, durchscheinende Haare. Samenhöhle flachrund, 3 mm hoch, 4 mm breit. Samenanlagen wandständig, jeweils zwei zusammen angeordnet. **Receptaculum** 10-12 mm lang und 8-9 mm breit, teilweise bedeckt mit braungrünen, 2,6-3,8 mm langen und 2-3 mm breiten, an der Basis etwas verdickten Schuppen. Die unteren Schuppen sind ± dreieckig, mit feingezähnten und gewellten Rand. Die oberen Schuppen sind länglich, spitz zulaufend und mit glatter Rand. **Äußere Perianthblätter** 10-18 mm lang und 2-4 mm breit, spitz zulaufend, Rand glatt, violett, Basis und Mittelerv etwas verdickt. **Innere Perianthblätter** 12-20 mm lang und 2-5 mm breit, lanzettförmig, spitz zulaufend, violett, Basis und Mittelerv etwas verdickt. **Staubgefäße** in 5 Kränzen an der Innenseite der Röhre entspringend, 7-10 mm lang, gelblich-weißlich, zum Griffel geneigt. **Staubbeutel** 1,1-1,3 mm lang, gelblich-weißlich. **Griffel** ca. 13 mm lang, 1 mm dick, weißlich, an der Basis kleine Nektardrüsen. **Narben** 4-6, 1,5 mm lang, gelblich-weißlich. Die Frucht ist eine braune Beere, erst fleischig, in der Reife pergamentartig auf trocknend, 3-5 mm groß, mit wenigen kleine Schuppen bedeckt, in den Schuppenachsels feine, durchscheinende Haare. In der Reife quer aufplatzend. Samen-

zahl je Beere 5-20. **Samen** mützenförmig, 1-1,2 mm lang und 0,8-1,1 mm breit, schwarz-braun, mattglänzend. Testastruktur unregelmässig warzig, teilweise mit brauner Cuticula bedeckt. Die Testastruktur wird häufig durch Druck benachbarter Samen verunstaltet. Dorsal kammförmig erhöht. Hilum-Mikropylarregion unregelmässig elliptisch, etwas eingesenkt und mit gelblich-weißer Strophiole ausgefüllt. Mikropyle bräunlich, erhöht.

Institut für Allgemeine Botanik und Botanischer Garten, Universität Hamburg, Ohnhorststrasse 18, D-2000 Hamburg.

De botanische tuin

"Marimurtra"

FRANK SÜPLIE



Euphorbia resinifera

Al jaren was ik het van plan. In 1988 was het dan eindelijk zover. Ik vertrok naar Spanje met als speciaal doel de botanische tuinen "Marimurtra" en "Pinya de Rosa" te bezoeken. De reis werd alleen gemaakt. Na 22 uur in de bus zitten kwam ik eindelijk op zaterdagmorgen rond 9 uur in het hotel aan. Daar ik de kamer pas om 12 uur kon betrekken maakte ik van de gelegenheid gebruik om het vissersplaatsje te bezichtigen. Wat direct opviel waren de vele hotels, pensions en eetgelegenheden. Dat is trouwens overal in Spanje een veel voorkomend verschijnsel, veroorzaakt door de massa's toeristen. Om 2 uur was mijn eerste kennismaking met de botanische tuin "Marimurtra". Na de beklimming van de berg waar deze tuin op ligt kwam ik moe boven aan. Toen ik de poort binnenkwam dacht ik eerlijk gezegd: "Is dit alles?". Naar wat later bleek was dit slechts een klein binnenplaatsje. Van dit binnenplaatsje uit kwam je bij de eigenlijke ingang en van daaruit in een waar "succulentenparadijs".

Wat ik toen nog niet kon vermoeden was dat ik van de 8 dagen vakantie hier in Spanje, 5 dagen van 9 tot 18 uur zou doorbrengen in deze Spaanse tuin. Voordat ik enkele impressies van mijn bezoek aan u wil vertellen zou ik graag de geschiedenis van de tuin kort willen noemen.

De basis van de huidige tuin werd door Carl Faust in het jaar 1920 gelegd. De tuin was bedoeld als een internationale ontmoetingsplaats voor de studie van de biologie van het Middellandse Zeegebied. De aanwezige flora moest dienen voor deze studie. Die functie heeft de tuin tot op heden perfect behouden. Kort voor de dood van Carl Faust werd er een stichting opgericht, de "Fundacion Carlos Faust". Na zijn dood beheert het bestuur, van de stichting de tuin. Er is nog veel te doen want slechts 1/4 deel van de grond is veranderd in een botanische tuin.

Nu zou ik u graag een korte impressie willen geven van de tuin. Als je de tuin binnengaat vallen de grote groepen van *Strelitzia reginae*, de paradijsvogelbloem, op. Niet alleen succulenten zijn interessant. Ik moet echter wel eerlijk toegeven dat ik het overgrote deel van de tijd doorgebracht heb in het, normaal niet toegankelijke, gedeelte van de succulentencollectie's. Vlakbij de ingang staan twee grote Phoenixpalmen, *Phoenix canariensis*. Deze palmen zijn éénhuizig d.w.z. ze hebben of alleen mannelijke of alleen vrouwelijke bloemen. Rechts staat de mannelijke boom. Iets verderop staat de plant waar de tuin zijn naam aan dankt: de mirtestruik, *Myrtus communis*. De naam "Marimurtra" betekent namelijk zee en mirte. Hier kunnen we ook de eerste succulenten bemerken. Mooie grote groepen Aloë's en Euphorbia's, waaronder *Euphorbia resinifera*. Van de schade als gevolg van sneeuw en vorst in 1985 is niets meer te merken. Als we doorlopen zien we een soort terras waar we een prachtig uitzicht hebben over de aanwezige cactusverzameling. Dit gedeelte van de tuin is normaal niet toegankelijk voor publiek. Een uitvoerig gesprek met één van de medewerkers moest worden gevoerd om in dit gedeelte van de tuin te komen. Dit gesprek vond gelukkig in het Engels plaats en niet in het Spaans. Bij een korte rondleiding door dit gedeelte werd mij te verstaan gegeven dat ik geen planten of vruchten mee mocht nemen. Indien ik ergens interesse in had kon ik het aan een van de medewerkers vragen. Dit vertrouwen heb ik uiteraard niet beschaamd. Wat ik in dit gedeelte zag was werkelijk fantastisch. Je kon tot vlakbij de planten komen waarbij je wel op moest letten in alle ijver niet te dicht bij de planten te komen dat de dorens in je kleren bleven haken. Toch is dit verscheidene keren gebeurd bij de grotere Agave's. De planten vertoonden geen enkel schrammetje maar wel mijn bovenarmen.

Voorzichtig werd de toch wel steile helling beklommen. Paden waren er niet overal en eigenlijk is het begrijpelijk dat dit gedeelte niet is opengesteld voor het publiek. Het is er voor de "normale" bezoeker, dus géén succulenteliefhebber, te gevaarlijk wegens de uitstekende dorens en stammen. Eén van de mooiste planten, er waren er zoveel!, waren toch wel de *Echinocereus stramineus*-groepen met een perfecte bedoorning. Dit is ook begrijpelijk gezien de hoge lichtintensiteit. Verder waren er ook mooie groepen Cereus-soorten. Een *Eriocereus jusberti*-groep stond in volle bloei. Er zijn zoveel boeiende planten te beschrijven maar dat is ondoenlijk in dit artikel. Wel wil ik nog de mooie *Haworthia*-verzameling noemen.

De tuin is verdeeld in verschillende delen die door middel van ondergrondse tunneltjes met elkaar verbonden zijn. In deze gedeeltes zijn ook prachtige trappen en plaatsjes aangelegd. De tuin was perfect onderhouden en alle planten stonden er goed bij. Dit in tegenstelling met "Pinya de Rosa" waar het onkruid welig tierde. Het is niet voor niets dat van deze twee de tuin de meeste aandacht krijgt. Na 5 dagen in deze tuin vertoefd te hebben kan ik gerust stellen dat ik de succulentencollectie gezien heb, dat laatste kan ik trouwens nog niet zeggen van de rest van de tuin. 's Morgens was het trouwens in de tuin erg vochtig. Als je van een hoog punt op de tuin keek kon je duidelijk de nevel zien hangen. 's Middags was het er echter bloedheet met temperaturen tot ver boven de 40°C tussen de cactussen.

Dit artikel wil ik afsluiten met een dankwoord aan het personeel van "Marimurtra" dat het mij mogelijk heeft gemaakt dat ik de aanwezige cactussen en vetplanten zo intensief heb kunnen bestuderen.

Een *Notocactus ottonis* met oranjekleurige bloemen

NORBERT GERLOFF

Over *Notocactus ottonis* var. *vencluianus* Schütz met zijn dieprode bloemen heeft J. Theunissen in dit tijdschrift (Succulenta juni 1977 en juli 1979) uitvoerig bericht en de plant middels een kleurenfoto ook visueel voorgesteld. Intussen is deze roodbloeiende *N. ottonis* in de meeste verzamelingen aanwezig, zelfs bij die liefhebbers die zich niet speciaal voor *Noto*'s interesseren. Voor de vermeerdering via zaad moet men de plant bestuiven met stuifmeel van een geelbloeiende *ottonis*. Uit het zo verkregen zaad kiemen vrijwel 100% planten die overeenkomen met *N. ottonis* var. *vencluianus*. Op enkele uitzonderingen kom ik nog terug.

Sinds enkele jaren verbreiden zich in de verzamelingen planten onder de naam *N. ottonis* var. *janousekianus* Papousek (1975). Als zaailing zou deze variëteit enigermate gevoelig zijn voor te veel vocht. De bloemen zijn binnen de variëteit kruisbestuifbaar. Evenals de var. *vencluianus* heeft ook de var. *janousekianus* een bijzondere ontstaansgeschiedenis.

N. ottonis var. *janousekianus* is "ontstaan" in de verzameling van Venclu in Liberac, CSSR. Daar werd in het begin van de jaren zestig zaad uitgezaaid afkomstig van de firma H. Winter. Uit deze uitzaai verkreeg Papousek in 1965 drie zaailingen, die hij vermeerderde. Ten tijde van de beschrijving had hij drie generaties gekweekt, waarvan de planten in alle kenmerken zeer uniform waren.

De in 1975 verschenen beschrijving van *N. ottonis* var. *janousekianus* Papousek luidt in vertaling:

Lichaam afgeplat bolvormig, 6 cm breed en 4-5 cm hoog, spruitend aan de basis, schedel enigszins verzonken, epidermis eerst sappig groen, later iets lichter wordend.

Ribben 10-11, recht of iets spiraalvormig verlopend, in dwarsdoorsnede scherp boogvormig (bijna driehoekig), 5-6 mm hoog en aan de basis tot 15 mm breed, geen knobbels tussen de areolen.

Areolen verdiept, 8-10 mm van elkaar verwijderd, elliptisch, 2-4 mm diameter, op de schedel met witte wol, later verkalend.

Randdorens 8, dun, stralend, zijwaarts gespreid, bijna wit, 8 tot 20 mm lang. **Middendorens** 3, eerst bijna recht, later gebogen, tot 25 mm lang, eerst roodbruin, later bruin.

Bloemen op de nieuwe areolen nabij de schedel, bij volledige opening ca. 5 cm breed en 3,5 cm hoog. Bloemkleur als van rijpe sinaasappels (en metaalachtig glanzend, toevoeging Gerloff). De bloemen openen zich voormiddags en sluiten zich tegen 3 uur; de bloem blijft tot 7 dagen goed. **Bloembladeren** spatelvormig, aan het einde afgerond, 20-22 mm lang en 4-6 mm breed, geordend in twee lagen. **Stamper** geelrood, ca. 20 mm lang, met 8 stempellobben die 3-4 mm lang zijn. Kleur van de stempel zoals van alle *N. ottonis* (rood). **Meeldraden** talrijk, tot 17 mm lang, gelijk van kleur als de bloembladeren. **Helmhokken** dik, geel.

Vrucht eivormig, 15 mm lang en tot 9 mm dik, verdroogt en scheurt niet open, bovenste helft gehuld in lichtbruine wol, met tot 10 mm lange donkere borstelharen.

Zaden zwart, glanzend, 1,55 mm lang en 1,3 mm breed (groter dan bij de var. *ottonis*, toevoeging Gerloff), helmvormig, met zichtbare vernauwing rond het hilum, hilum elliptisch.

In de laatste jaren zijn mij slechts twee uitzonderingen bekend geworden waar bij bestuiving van de rode *N. ottonis* geen uniforme nakomelingen met rode bloemen gekweekt werden uit het verkregen zaad.

Bij de firma Köhres kon ik de *N. ottonis* (DB 79/10/68) aanschouwen die het stuifmeel levert ter bestuiving van de moederplanten van *N. ottonis* var. *vencluianus*. Het is een heel gewone, geel bloeiende *N. ottonis*. Tot op heden is mij niet bekend dat uit de zaden van deze planten mengvormen zijn opgegroeid. *N. ottonis* var. *vencluianus* moet op deze wijze bestoven worden, daar zijn eigen stuifmeelkorrels zich niet tot rijpheid ontwikkelen.



V.l.n.r.: *Notocactus ottonis* var. *janousekianus*, *Notocactus ottonis* var. *vencluianus* en *Notocactus ottonis* cultivar *Klee*.

In de verzameling van J. Theunissen staat een *N. ottonis* var. *vencluianus*, die weer gele bloemen heeft maar waarvan het stuifmeel niet tot rijpheid komt. Helaas valt over de preciese herkomst van deze plant niets te zeggen. Onder zeer goed gecontroleerde omstandigheden ontstond ongeveer 10 jaar geleden in de verzameling K. Klee een cultivar. De uiterlijke kenmerken van deze cultivar zetten je opnieuw aan het denken over de herkomst van *N. ottonis* var. *janousekianus*. Klee heeft een *N. ottonis* var. *vencluianus* bestoven met het stuifmeel van een (7-ribbige) *N. ottonis* var. *tortuosus*. Van de uit dit zaad opgekweekte cultivars is thans al de tweede generatie bloeirijp. Het zijn alle planten, die volkomen hetzelfde uiterlijk hebben als *N. ottonis* var. *janousekianus*. Ook de bloemkleur klopt. Al deze nakomelingen zijn onderling eveneens zeer uniform. De planten ontwikkelen goed stuifmeel en zijn zelffertil. Ik sluit nu niet meer uit dat zo'n 20 jaar geleden in de collectie Venclu hetzelfde gebeurd is als zo'n 10 jaar later bij Klee.

Anderzijds moet men bedenken, dat in het zuiden van Paraguay dergelijke planten ook in de natuur zijn gevonden. Van A.V. Frič is een bericht afkomstig dat hij in de buurt van het dorp Santa Rosa aan de Ruta 1 roodbloeiende *Notocactus* gezocht heeft. De plaatsnaam Santa Rosa werd ook aangegeven op de zaadlevering die geleverd werd door de firma Blossfeld en waaruit *N. ottonis* var. *vencluianus* werd opgekweekt. Alleen werd bij die plaatsaanduiding waarschijnlijk foutief Brazilië als land vermeld.

Theunissen (1979) heeft er al op gewezen, dat hoe verder zuidelijk de groeiplaatsen in Paraguay liggen, hoe roder de bloemkleuren van de *Paucispini* worden. Bij Capilla Tuyá vond men vormen van *N. ottonis* var. *paraguahense* Haage jr. (AA 14, WO 88 en WO 89) die bijna oranje-rood bloeien, als ze in de felle zon staan. Wel dient gezegd te worden dat deze planten qua habitus sterk verschillen van zowel *N. ottonis* var. *vencluianus* als van *N. ottonis* var. *janousekianus*. Toch lijken beide laatste in hun uiterlijke kenmerken meer op de planten die we uit Paraguay kennen (maar dan van andere groeiplaatsen) dan op hun Braziliaanse soortgenoten.

Het is zeker dat de discussie of de rood- en oranjebloeiende vormen van *N. ottonis* cultivars zijn of natuurlijk voorkomen, nog lang niet is afgelopen. In elk geval verheugen de liefhebbers zich over deze fraaie kleuren, een aanwinst in de kleurschakeringen in onze verzamelingen.

Literatuur:

- GEBAUER, A. (1984): *Notocactus ottonis* v. *janousekianus* Papoušek. *Notocactus* 1984 (2): 17-18.
HERBST, G. (1977): Thigmonastie der Staubblätter beim rotblühenden *Notocactus ottonis*. *KuaS*: 28 (2): 40.
PAPOUSEK, (1975): *Notocactus ottonis* var. *janousekianus* Pap. var. *nova*. *Kaktusy II* (6): 123-126.
SCHÜTZ, B. (1977): *Notocactus ottonis* var. *vencluanus* SCHÜTZ, Der rotblühenden *Notocactus ottonis*. *Kaktusy* 65 (4): 4-5
THEUNISSEN, J. (1979): *Notocactus ottonis* var. *vencluanus* Schütz. *Succulenta* 58 (7): 168-175.
THEUNISSEN, J. (1982): Niet elke *Notocactus* bloeit geel. *Succulenta* 61 (11): 238-240, 242-243.

Mauserstrasse 17, D 1740 Ludwigsburg

Vertaling: L. Bercht

* *
*

Succulenta, hoe speelde je het klaar? (II)

FREDDY DELABARRE

In 1932 zag de afdeling Enschede het levenslicht en er werd melding gemaakt van de kring Friesland. De kring Groningen kende zijn eerste verjaardag. De heer H. Klaasens, lid van deze afdeling en bakker van beroep, had voor ieder lid een taartje in de vorm van een cactus gebakken. Er werd dus heel wat gesmuld op de feestviering.

Succulenta werd als erelid van "South Africa Succulents Society" ingeschreven.

Was de heer J.C. van Balen te gast in Amsterdam, dan vond de kring 's-Gravenhage dat ze maar de heer C. Backeberg moesten uitnodigen. Op 29 oktober 1932 kwam C. Backeberg en tijdens deze gelegenheid stelde hij in zijn boek "Cacteenjagd zwischen Texas und Patagonien" voor. Tevens werd de Nederlandse uitgave door de heer G.D. Duursma gepropageerd. Er werden op 12 december 1932 1.175 leden geregistreerd.

De heren Joakin en Van Woerden (deze naam klinkt ons nog bekend in de oren, was hij het niet die zijn plantenverzameling schonk aan Leeuwarden?) waren de steunpilaren van de pas opgerichte Indische afdeling. Er werd in Batavia tijdens de Pasar-Gambir een tentoonstelling gehouden die 11 Indische leden opbracht.

Ook de afdelingen Zaanstreek en 't Westland zagen nu het levenslicht.

Op 14 november 1933 verliet de kring Enschede het moederorgaan.

Mej. Karsten kon door een te druk beroepsleven niet langer het secretariaat beheren en gaf deze opdracht door aan mej. Van den Thoon.

In het jaarverslag van 1934 kon als positief evenement de geslaagde "Derde Nationale Tentoonstelling" genoteerd worden.

Ook werden de resultaten van de tentoonstelling, door de Amsterdamse kring samen met de Natuur Historische Vereniging georganiseerd, zeer geslaagd genoemd. 27.000 Personen bezochten deze tentoonstelling.

Veel lof werd geuit t.o.v. mej. Karsten voor haar publicaties in *Succulenta*. De artikelreeks *Mesembryanthema* die in 1927-1928 verscheen kende veel succes.



Mej. Karsten

Nu reeds kon men lezen dat Succulenta een slechte tijd tegemoet ging. Binnen het bestuur werd een strijd gevoerd, zoals in de verslagen vermeld, op leven en dood. Deze strijd mocht men niet verliezen "omdat het verliezen nu van die strijd den ondergang van Succulenta tengevolge zou hebben".

Succulenta bleef overeind maar verloor ongeveer 150 leden en de kringen Amsterdam, 't Gooi, Haarlem en Zaanstreek bedankten.

In januari 1935 verschenen 2 cactustijdschriften, enerzijds ons bekende blad "Succulenta", anderzijds "Cactussen en Vetplanten".

Een nieuwe cactusclub was ontstaan met namen in het bestuur die vroeger voorkwamen in Succulenta. Concurrentie tussen clubs kon voor de leden gunstig zijn, doch het tijdstip was nu zeer ongunstig gekozen.

De nieuwe club Cactussen en Vetplanten gaf 191 bladzijden tekst uit, geïllustreerd met een aantal foto's. Tevens waren er nu reeds 5 afdelingen opgericht.

Succulenta had één bladzijde meer te vertellen, doch het ledenaantal bleef maar dalen. 737 Leden betaalden hun contributie.

Naast de bestaande kringen werden Zuid-Limburg, Middelburg, Amsterdam en Nijmegen opgericht.

20 Jaar Succulenta. Wat een feest zou moeten worden bleek een dieptepunt voor de club.

Het tijdschrift telde maar 148 bladzijden en amper 330 leden werden ingeschreven. En dit met de verwachting dat het ledenaantal nog zou dalen, nu de oorlog zijn invloed liet gelden in Europa. Vele liefhebbers zagen zich verplicht hun verzameling te likwideren en zich klaar te houden voor de mobilisatie.

De heer J.M. van den Houten bedankte wegens gezondheidsredenen als bestuurslid en mede-redacteur.

Van bloei en succes bleef Succulenta verstoken. Het ledenaantal bleef maar dalen. Eind 1939 waren er amper 251 leden.

Begin 1940 eindigde de heer Ch. de Ringh zijn voorzitterschap. Zo kwamen 2 plaatsen vakant, die van voorzitter en van bibliothecaris. De heer Van Oosten werd bereid gevonden om deze laatste functie waar te nemen. De heer Buining nam als vierde in de rij de voorzittershamer over.

Een poging om in 1941 beide clubs te verenigen mislukte.

De tegenspoed vergrootte nog door het verlies van de heren Voorwinde, Swiste en Van den Houten.

De druk van de bezetters was groot. Succulenta kon en mocht na het aprilnummer van 1943 geen tijdschriften meer uitgeven.

In maart 1944 verscheen het volgende:

"De Commissaris voor niet-commercieele vereenigingen en stichtingen verleende ons tot nader order toestemming om éénmaal per maand een mededeelingsblad te doen verschijnen. Al is het jammer, dat wij voorloopig ons mooie "Succulenta" moeten missen, toch verheugt het ons, dat althans het contact met onze leden weer hersteld is.

In de eerste plaats wenscht ondergeteekende, uit naam van het Bestuur, aan alle Leden een gelukkig 1944, zowel met betrekking tot het gezin, als ten opzichte van ieders lievelingsplanten. Wij danken alle leden die de vereeniging in 1943 zoo krachtig gesteund hebben".

Logischerwijze leefde het cultuurleven tijdens de oorlogsjaren op een laag pitje. Toch verscheen in de mededelingsbladen van 1946 dat een nieuwe kring werd opgericht, namelijk kring Deventer.

Op 21 september 1946 vond op initiatief van de heer J.J. Verbeek Wolthuys voor het eerst na de oorlog een bijeenkomst van de kring 's Gravenhage plaats. Na de openingsrede van de voorzitter de heer C. Bommelijé hield de heer J.J. Verbeek-Wolthuys een causerie met het doel de leden van de kring, die vroeger bijeengroepten, doch tijdens de oorlog verspreid raakten, weer in contact met elkaar te brengen.

Spreker begon met de leden te herdenken, die als slachtoffers van het nazibewind waren gevallen. Mej. H. Beerenborg, die als Joodse werd weggevoerd, de heer A. Ymkers gefusilleerd en de heer C. de Nie op de terugweg uit Duitsland gestorven.

"Na vele jaren van voorspoed en grote, vruchtbare activiteit heeft Succulenta zwaar geleden. Vijf jaren van geweld en onderdrukking zijn evenmin zonder sporen na te laten voorbij gegaan.

Grote en mooie verzamelingen van zeldzame en kostbare planten zijn verloren gegaan, verkwijnd in ongeschikte bergplaatsen, of bevroren bij gebrek aan brandstof.

Onze vereeniging heeft veel geleden en lijdt nu voornamelijk door gebrek aan papier. Omdat een voornaam deel van haar bestaan berust op het gedrukte woord. Het bestuur wacht op een toewijzing van papier om weer geregeld een maandblad aan de leden te doen toekomen".

In het januarinumnummer van 1947 verscheen het volgende:

"Deze dag is een belangrijke mijlpaal in de geschiedenis van onze liefhebberij, omdat toen te Amsterdam in een gecombineerde vergadering van leden van de op dien dag verheven vereenigingen: Nederlandse Vereeniging van Vetplantenverzamelaars "Succulenta" en Nederlandse Vereeniging van Liefhebbers van Cactussen en Vetplanten, werd opgericht de Nederlandse Vereeniging van Liefhebbers van Cactussen en andere Vetplanten "Succulenta".

Dit resultaat van vele besprekingen is alleszins een gelukwens waard.

Onze liefhebberij heeft in de afgelopen oorlog en bezetting veel geleden. Verschillende leden der beide vroegere vereenigingen zijn gevallen als slachtoffers van het verzet tegen de overweldiger. Vele van onze mooie planten, ja hele verzamelingen zijn door brandstoffennood, evacuatie of oorlogsgeweld omgekomen. Door al deze narigheid was er weinig of geen belangstelling meer voor onze planten. Dat juist nu op het diepste punt van onze liefhebberij de zo lang gewenste fusie tot stand komt, geeft ons reden tot grote voldoening en vreugde.

Ongetwijfeld begint de belangstelling voor onze planten weer te groeien.

Wij worden weer meer normale mensen, die behoefte hebben aan goede besteding van de vrije tijd. Onze nieuwe vereniging heeft met haar Hoofdbestuur de taak, dit hernieuwde ontwaken in goede banen te leiden. Daarbij hebben wij echter Uw medewerking en hulp nodig."

Tot zover de heer A.F.H. Buining, voorzitter.

Het voorlopig hoofdbestuur:

Voorzitter de heer A.F.H. Buining.

Tweede voorzitter de heer G.J. Mol.

Secretaris mevrouw J. Grullemans-Van Berghem.

Penningmeester de heer G.D. Duursma.

Tweede secretaris mej. J.J.E. Van den Thoorn.

Het tijdschrift Succulenta verscheen voor het eerst weer terug in januari 1947. Weliswaar tweemaandelijks en op slecht papier doch de wil om de draad weer op te nemen was er.

Eind 1948 telden we 92 bladzijden tekst en in hetzelfde jaar had de afdeling Zaanstreek zijn porseleinen jubileum gevierd.

1949 Mijlpaal "Succulenta 30 Jaar". Afdeling Amsterdam viert haar zilveren jubileum en we konden reeds 400 leden tellen. De druk en het papier van het boekje verbeterde en alhoewel het nog tweemaandelijks verscheen, was de redactie op de goede weg. Tijdens de viering van 30 jaar Succulenta werden mej. Karsten en de heren Duursma en Verbeek Wolt huys tot ere-leden benoemd.

Het lidgeld voor 1950 bedroeg 5 gulden. Deze bijdrage kon gestort worden aan het hoofdbestuur of aan één van de negen afdelingen.

In het vakblad werd melding gemaakt dat op 12 tot 15 april 1950 "Het Eerste Internationaal Congres" te Zürich werd gehouden, het latere I.O.S. Een tiende afdeling zag het levenslicht, namelijk afdeling Zwolle. Door één gulden te storten op naam van mevrouw Grullemans-Van Berghem werd U de verenigingsinsigne toegestuurd. Wel moest men vermelden of men een reversknoop of een broche wilde.

1951 Het jaar van de cactus-Benelux? In de tweede editie van 1951 verscheen het volgende daarover:

"Op initiatief van de Voorzitter van Succulenta is contact verkregen met Pereskia, vereniging van cactus- en vetplanten in België. In afwachting van nog komende besprekingen, zal reeds aan elk lid van Pereskia, het tijdschrift Succulenta worden toegezonden. De Belgische leden van Pereskia en leden van Succulenta wonende in België worden verzocht, het lidmaatschapsbedrag voor 1951, ten bedrage van Belgische frank 75,— te voldoen aan de penningmeester van Pereskia, de heer Gerard Cornelis".

In het juninummer kon de secretaresse volgende melding maken:

"Met voldoening kunnen wij melding maken, dat op 27 maart 1951 het 500ste lid van Succulenta werd ingeschreven. Reeds eerder in de geschiedenis van onze vereniging bereikten wij deze mijlpaal. Zelfs eens de 1.000 gepasseerd, doch oorlogsomstandigheden brachten het ledental tot een minimum. Thans zijn wij wederom trots op dit aantal: 500. En trots op die leden, die ons in staat stelden, dit aantal te bereiken".

De propagandisten! Wie waren deze propagandisten? Daar is de heer Die-mel te Utrecht, propagandist nr. 1, die naar aanleiding van het 500ste lid schreef: "Nu gaan wij het zesde honderd volmaken".

In het septembernummer verscheen een In Memoriam van de Oud-Voorzitter de heer De Ringh.

VERENIGINGSNIEUWS

JULI/AUGUSTUS 1989

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: J. Defesche, Kruislandseweg 20, 4724 SM Wouw. Tel.: 01658-1692.
Vice-voorzitter: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964.
Secretaris: F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad. Tel.: 03200-41379.
Penningmeester: J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel. Tel.: 04132-72917. Giro-rek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Volkel.
Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.
Alg. Bestuurslid: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579.
Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel.: 03484-1083.
Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.
Alg. Bestuurslid afd. België: J. de Wael, St. Rumoldusstr. 109, B 1851, Grimbergen, België.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen. Aanmelding en verzoeken om inlichtingen uitsluitend schriftelijk.
Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, jeugdleden f 17,50, leden in België Bfrs. 625 en voor elders wonende leden f 50,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs. 135.
Opzeggen: uiterlijk 1 december, schriftelijk, bij de ledenadministratie.

LOSSE NUMMERS

Prijs f 5,-. Aan te vragen voor het lopende jaar bij de ledenadministratie, overige jaren bij de secretaris.

MAANDBLAD

Hoofdredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritsshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.
Redacteur: J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2263 HM Leidschendam.
Redacteur: Th.W.M. Neutelings, Galmeldijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.
Rubrieksmedewerkers: H. en R. van Donkelaar, A. Pullen, H. Ruinaard, A. v. Uijen en B. Zonneveld.
Verenigingsnieuws: F.R. de Groot. Sluitingsdatum 15e van de maand vóór verschijnen.
Vraag en Aanbod en Advertenties: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964. Sluitingsdatum: 15e van de maand vóór verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN:

1/16 pag. f 30,-; 1/8 pag. f 55,-; 1/4 pag. f 85,-; 1/2 pag. f 140,-; 1 pag. f 240,-;
Kortingen op aanvraag.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: Voor informatie over en verkoop van het Discoboek en "Wat Betekent die Naam". M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden. Tel. 04199-3856.
Het boek Discocactus door A.F.H. Buining. Omvat 224 pag., 60 kleurenfoto's en 84 z/w foto's. Nog slechts voorradig in Engels en Duits. Prijs op aanvraag.
Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 12,50 + f 3,- verzendkosten per stuk.
Bestellen door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.
Clichéfonds: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.
Diatheek: J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum. Tel.: 045-272461.
Ruilen zonder Huilen: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579.
Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus à f 1,50 te bestellen op girorek. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN

1. Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1986. Prijs f 6,- per stuk.
2. Bewaarbanden voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,- per stuk incl. portokosten.
3. Verenigingsspelden in broche-vorm of als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk.
4. Ansichtkaarten met afbeeldingen van Succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50.
5. Propaganda-folders.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Informatie bij: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579.
Bestellen uitsluitend door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Lunteren, onder vermelding van het gewenste artikel.
Voor België: rekeningnummer 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

EVENEMENTENKALENDER

- 22 t/m 29 juli : Grote plantenshow te Goes. Info elders in dit blad.
- 19 augustus : Regionale ruilbeurs afd. West-Brabant. Info in het aprilnummer.
- 26 augustus : Succulentenbeurs van het Oosten, in de Hanzehof te Zutphen.
- 26 augustus : Plantenbeurs te Schimmert, afd. Zuid-Limburg.
- 2 september : 12e Internationale cactus- en vetplantenmarkt te Nijmegen, info in het juninummer.
- 2 t/m 3 sept. : Open deur dagen bij J. Gielis, Pappotstr. 49 Westerloo-Tongerloot, België.
- 8 t/m 17 sept. : Cactusreis naar Blanes in Spanje, afhankelijk van het aantal inschrijvingen dat op 1 juni bij Hr. Sterk binnen was.
- 9 en 10 sept. : Opendeur dagen vanaf 9 uur bij:
Marcel Broeckhoven, Pastoriestraat 3, 2570 Duffel; Leon Gebruers, Meidreef 74, 2548 Lint; Albert Goossens; Mechelsebaan 134, 2570 Duffel; Louis van Criekinge, Kard. Cardijnstraat 43, 2548 Lint; Emiel van der Auwera, Pierstraat 97, 2638 Reet; Edward Verschuëren, Lage Vosberg 5, 2560 Rumst.
- 16 t/m 17 sept. : Najaarsshow cactussen en vetplanten, Kasteellei 111 te Wijnegem.
- 23/24 september : Hortusdagen in Haren (Gr.)
- 24 september : Succulentenbeurs van de Belgische ver. "Leuchtenbergia", info in het aprilnummer.
- 30 september : Bijeenkomst algemene Studieclub, bij hr. Zonneveld te Leiden.
- 30 sept./1 okt. : ELK 1989 dit jaar in Blankenberge, info in het juninummer.
- 7 oktober : Cactus- en Vetplantenbeurs in Zuidlaren, info in het aprilnummer.
- 28 oktober : Algemene jaarvergadering Succulenta in de Reehorst te Ede.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Amsterdam

- 18 augustus : Eerste bijeenkomst na de vakantie.
Plaats: De Hortus, Plantage Middenlaan 2, Amsterdam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Arnhem

- 17 augustus : Zomeravondbijeenkomst bij mevr. van Die. Aanvang 19.30 uur.
- 26 augustus : Kasbezoek bij J. Smit, B. Tänzer en W. Ruysch.
- 14 september : Voordracht door Hr. de Looze, Reisverhalen Amerika I.
Plaats: Zaalte van de Speeltuinenvereniging "Tuindorp" achter het pand Floralaan 18 in Wageningen. Aanvang: 20.00 uur.

PROGRAMMA HOYA LIEFHEBBERSDAG 26 augustus 1989 te Werkendam.

- 10.00 Ontvangst met koffie, gelegenheid tot uitstallen van ruil-, verkoop- en showplanten.
- 11.00 Lezing door **thr. W. Bosma**: Stapeliae, de aasbloemen uit de fam. der Asclepiadaceae, over bloembouw, bestuiving, naamgeving en cultuur.
- 12.00 Ruil- en verkoopbeurs van (afrikaanse) succulenten, Hoya's en andere Asclepiadaceae en Epiphytische Cactussen. Gelegenheid tot lunchen, voor koffie wordt gezorgd, lunchpakket dient men zelf mee te nemen. Gelegenheid tot het bezoeken van de kwekerij incl. Hoya collectiekas.
- 13.30 Lezing door **Mr. T. Green**, 's wereld grootste Hoya-collectiehouder van HAWAII over zijn speurtochten naar Hoya's in het wild: Hoya's in het veld en in de cultuur. (Deze lezing nog onder voorbehoud)
- 14.30 Vervolg ruil en verkoopbeurs.

De lezingen en ruilbeurs vinden plaats in een zaal nabij de kwekerij. Op de ruilbeurs kunnen liefhebbers en kwekers planten en stekken te koop aanbieden. Wild-import planten worden hier niet verkocht.

In verband met de beschikbare ruimte gaarne tafel reserveren.

Voor, tijdens de middagpauze en na de lezingen is er gelegenheid tot het bezoeken van de kwekerij en de show- en verkoopkassen en tot het bezichtigen van de Hoya collectiekas.

Tijdens deze dag is er een **korting van 20%** op alle Asclepiadaceae uit onze verkoopkas.

Deelname aan deze dag is gratis!

Bloemen- en plantentuin

VAN DONKELAAR

Werkendam

Laantje 1

Tel. 01835-1430

Giro 1509830.



Afd. Delfzijl en omstreken

7 september : Plantenruil, inleiding door Hr. Keizer.
Plaats: Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam. Aanvang: 19.40 uur.

Afd. Dordrecht en omstreken

14 september : Lezing door hr. Claes, waarom andere succulenten.
Plaats: De Christelijke MTS, Professor Waterinklaan 45, Dordrecht. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Flevozoom

18 september : Hr. van Dijk vertelt over het geslacht *Astrophytum*.
23 september : Kasbezoek in Harderwijk.
Plaats: Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Fryslân

12 september : Lezing over *Mammillaria*'s door hr. Rubingh.
Plaats: dit keer een andere plaats van samenkomst. U hoort hierover van uw afdeling.
Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Gorinchem/Den Bosch

11 september : Kasbezoek bij ons lid hr. Biesheuvel van kwekerij Lakerveld.
Plaats: Herberg De Prins te Berlicum. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Gouda en omstreken

21 september : Feestavond, we vieren ons derde lustrum.
Plaats: " t Brandpunt", Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. 's-Gravenhage e.o.

28 september : Hr. de Looze gaat verder met zijn reis door Amerika.
Plaats: Grote zaal sporthal "Zuidhaghe", Melis Stokelaan 1201, Den Haag.

Afd. Groningen

21 september : Onderlinge contactavond, enige leden zullen hun dia's vertonen.
23/24 september : Hortusdagen.
Plaats: De Hortus te Haren. Aanvang: 19.30 uur.

V
O
O
R

Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht.
Tel. 078-124200.

FRANS NOLTEE

N
D
E
R
E

HET ADRES VOOR ANDERE VETPLANTEN.

S
U
C
C
U
L
E
N
T
E
N

Mijn aanvullingslijst 1989/2 is thans verschenen.
De voorjaarslijst 1989/1 en de aanvullingen erop
worden U toegezonden na overmaking van f 2,50
op mijn girorekening 1295340.

Afd. Den Helder

16 september : Kalanchoë's en inheemse succulente planten door Wiebe Bosma.

Afd. Nijmegen

5 september : Gezellige avond voor leden en partners.
Plaats: Rijksmiddelbare Tuinbouwschool, Energieweg 19, Nijmegen.
Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Rotterdam

28 augustus : Nico Uittenbroek, vanaf de prehistorie tot in de huiskamer.
25 september : Hr. de Looze, winterhard?
Plaats: Bovenzaal van het Wijkgebouw "Pier 80", Rösener Manzstraat 80, Rotterdam.
Aanvang: 20.00 uur.

Afd. West-Brabant

19 augustus : Regionale ruilbeurs.

Afd. IJsselstreek

26 augustus : Succulentenbeurs van het Oosten.
29 september : Alles over Euphorbia's door hr. Van Bruggen en alles over grootbloemige Mammillaria's d.m.v. meegebrachte planten.

Afd. Zaanstreek

1 september : Kwis.
Plaats: Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaandam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Zuid-Limburg

26 augustus : Plantenbeurs te Schimmert.
5 september : Leden laten hun vakantiedia's zien.
Plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Zwolle

28 september : Onderlinge plantenbeurs, na de pauze vertonen enkele leden eigen dia's.
Plaats: Dependance van het Centrum voor Tuinbouw Onderwijs, Korenbloemweg 1a, Zwolle Westenholte. Aanvang: 19.30 uur.

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

CACTUSWEELEDE Noorderkempen. tel.: 03-6519211 M. Bastiaenssens.

17 aug. : Diavoordracht over Rebutia's en bloemen in stereo door hr. Gruwez.
Plaats: "Vogelenzang", Miksebaan in Brasschaat. Aanvang: 20.00 uur.

DER KAKTEENLADEN hobbybenodigdheden/boeken Verzendhandel

NIEUWS VAN DE BOEKENMARKT:

**EUPHORBIA JOURNAL VOL. 6**

verschijnt in augustus en kan vanaf heden besteld worden.

De uitvoering is gelijk aan die van de no's 1 t/m 5, in linnen gebonden, met stofomslag en voorzien van vele schitterende kleurenfoto's. Prijs ca. DM 98,-.
(Nog te leveren Bd. 1: DM 108,-, Bd 2 - 5 ieder DM 98,-; Rowley/Caudiciform & Pachycaul Succulents DM 155,-).

Door ons is in mei de "SCHWEIZER VERSANDBUCHHANDLUNG URS EGG-LI" overgenomen. Uiteraard blijven wij hetzelfde assortiment voeren en worden de abonnementen door ons normaal uitgeleverd.

Onze nieuwe uitgebreide boekenlijst verschijnt in september/oktober.

JÖRG KÖPPER DER KAKTEENLADEN
VERSANDGESCHÄFT FÜR HOBBYARTIKEL

VERSANDBUCHHANDLUNG UND ANTIQUARIAT
LOCKFINKE 7 D-5600 WUPPERTAL 1

GRUSIONIA. tel.: 050-824660 Johan Keirse.

11 aug. : De kleine geslachten: voorgesteld door Firmin Vergauwen.

8 sept. : Arizona, Sonora en Chihuahua, Frank v.d. Broeck neemt ons mee naar het zuiden van de USA en Nrd. Mexico.

Plaats: Zaal "Vijverhof", Kortrijkstr. in Tiel. Aanvang: 20.00 uur.

LEUCHTENBERGIA

18 aug. : Rebutia deel 2 door F. Gruwez.

15 sept. : Waarom andere succulenten door F. Cleas.

Plaats: "Dienstencentrum", Schoolstr. in Schilde. Aanvang: 20.00 uur.

BLOEMEN- EN PLANTENSHOW GOES.

Van zaterdag 22 juli tot en met zaterdag 29 juli a.s. wordt in de gemeentekassen te Goes een grote show gehouden van fuchsia's, kamerplanten, kaktussen en succulenten.

Aan deze show wordt meegewerkt door de Zeeuwse Fuchsia Vereniging, de Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde, Groei en Bloei, Succulenta afd. Zeeland en Tuincentrum Beveland BV.

Verder zijn er diverse stands aanwezig met onder meer: koffieshop, propaganda, boeken en plantenverkoop, bestrijdingsmiddelen, een zilversmid e.a.

De show zal geopend worden op vrijdag 21 juli om 16.00 uur.

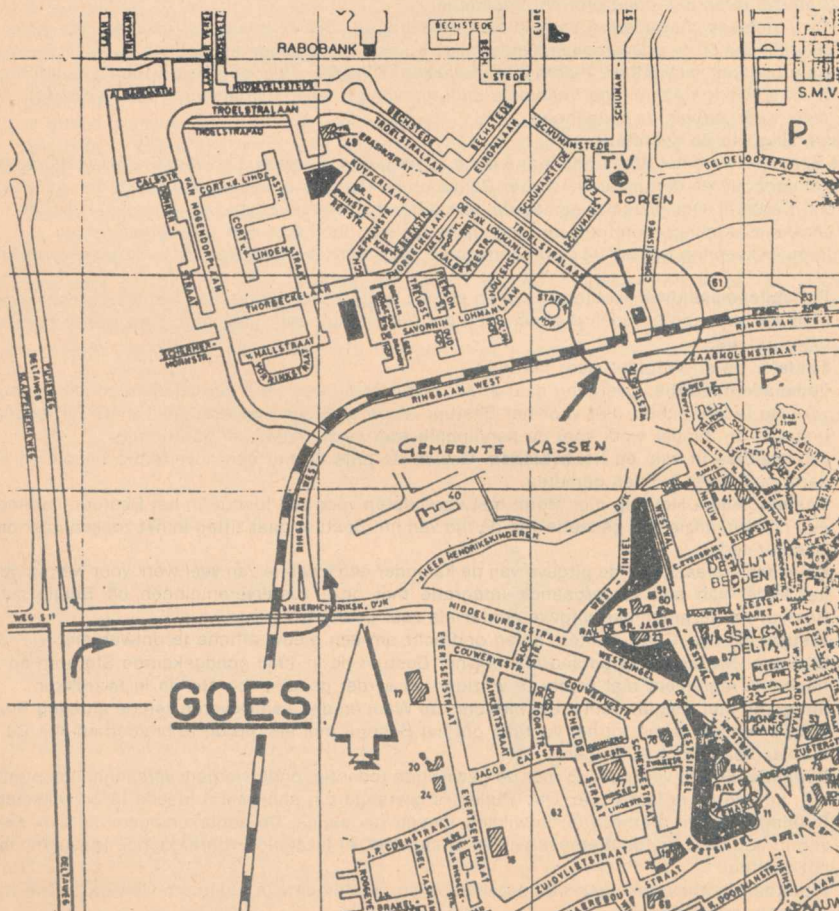
De openingstijden zijn dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur. De entree bedraagt slechts f 1,50 p.p.

De gemeentekassen vindt U aan de Troelstalaan te Goes, pal onder de T.V.-toren.

Parkeergelegenheid is in de direkte omgeving aanwezig.

Maak er eens een dagje uit van, gedurende deze week zijn er nog vele andere activiteiten in Goes.

Info: Bertus Spee 01105-2595.



SUCCULENTA

Nederlands Belgische Vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten.

Secretariaat: Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel.

NOTULEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN 8 APRIL 1989.

1. Opening

De voorzitter opent de Algemene Vergadering om 10.30 uur. In zijn openingswoord bedankt hij de afdeling Zwolle die deze vergadering organiseerde en heet hij alle aanwezigen van harte welkom. Daarna verzoekt hij de aanwezigen één minuut stilte in acht te nemen ter herdenking van de leden die het afgelopen jaar zijn overleden.

2. Notulen Algemene Vergadering 8 oktober 1988.

Onder punt 7E is per abuis **Diathecaris** vermeld, dit moet zijn: **Bibliothecaris**. De notulen van de Algemene Vergadering van 8 oktober 1988 worden goedgekeurd.

2a. Statuten

De vergadering gaat akkoord met de voorgestelde aanvulling op de notulen van de Algemene Vergadering van 3 mei 1986 en keurt hiermede de Statuten en Huishoudelijk Reglement zoals voorgesteld op 3 mei 1986 goed.

In de statuten is de status van de afdelingen vastgelegd. De nu goedgekeurde statuten en huishoudelijk reglement zullen zo spoedig mogelijk worden gedrukt en aan de afdelingen ter beschikking worden gesteld.

3. Mededelingen en binnengekomen stukken.

a. Floriade 1992.

Het Bestuur heeft de mogelijkheden van deelname aan de Floriade in 1992 in samenwerking met een aantal afdelingen onderzocht. Conclusie is dat deelname zowel organisatorisch als financieel zeer hoge eisen zal stellen aan de vereniging. Op dit moment kan het Bestuur nog geen definitieve uitspraak doen omtrent deelname.

De Algemene Vergadering spreekt zich duidelijk uit vóór deelname en verzoekt het Bestuur de mogelijkheden te onderzoeken. Ondermeer worden de volgende suggesties gedaan. Sponsoring door banken, kwekers en andere bedrijfstakken. Tijdelijke verhoging van de contributie. Verplichte of vrijwillige éénmalige financiële bijdrage van de leden. Organiseren van een loterij. Financiële bijdrage van de afdelingen.

4. Jaarverslag van de secretaris.

Het Bestuur kwam het afgelopen jaar 8 maal in vergadering bijeen. Een vergadering werd gehouden met de redactie en een maal werd naar België afgereisd voor een bespreking met dhr. van Oeveren en dhr. De Wael. Ook waren er een aantal oriënterende gesprekken met de organisatie van de Floriade en enige afdelingen omtrent de mogelijkheden van deelname aan dit evenement.

Ondermeer kwamen tijdens de bovengenoemde vergaderingen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. De **jubileumspeldjes**. Problemen waren er met de aantallen die te laag werden ingeschat en het idee van een aantal leden die meenden dat het bestuur zelf maar moest uitzoeken hoelang iemand lid was.
2. **Folders**. De strooifolder werd herdrukt.
3. **Ledenadministratie**. Overgang naar ander computerbureau werd gerealiseerd zonder problemen voor de leden, echter niet voor het Bestuur. Voordelen zijn snellere service van de ledenadministratie en minder werk voor de penningmeester i.v.m. innen van contributie.
4. **Advertenties in vak- en hobbybladen**. Gezien de prijs is met één advertentie begonnen en zal eerst het effect worden gemeten.
5. **Bestuursleden**. Het liep niet storm met kandidaten voor een functie in het Bestuur. Jammer dat een niet onaanzienlijk gedeelte van de tijd van het Bestuur gaat zitten in het zoeken naar nieuwe Bestuursleden.
6. **Kalender**. Helaas blijft de uitgave van de kalender een kwestie van veel werk voor weinig geld. In het kader van een verdergaande integratie met onze zusterverenigingen uit België ziet het Bestuur de gezamenlijke uitgave echter als zeer positief.
7. **Nieuwe affiche**. Carla Wolters kreeg opdracht om een nieuw affiche te ontwerpen.
8. **Statuten**. Na langdurig beraad besloot het Bestuur de in 1986 goedgekeurde Statuten en Huishoudelijk reglement niet verder te wijzigen en eerder gedane voorstellen in te trekken.
9. **Integratie met België**. Contacten met dhr. De Wael en dhr. van Oeveren van de afdeling Brabant-België hebben geleid tot het voorstel om het Bestuur met een lid uit te breiden en dhr. De Wael als kandidaat voor te dragen.
10. **Redactie**. Eerste vergadering met de gewijzigde redactie, onderwerpen: verschijningsdatum, layout, inhoud en redactieraad. Dhr. Pullen is gevraagd om een aantal ideeën te ontwikkelen.
11. **Buiningdia's**. De diathecaris ontwikkelt ideeën tav series. De aantekeningen van Dhr. Buining zijn in het bezit van de diatheek en zijn uitsluitend ter inzage na voorafgaande toestemming van het Bestuur.
12. **Floriade**. Voorbesprekingen met organisatie en afdelingen zijn afgerond. Gewerkt wordt nu aan een plan tot deelname.

13. Handleiding. De redactie heeft de taak op zich genomen de handleiding te herschrijven en aan te vullen.

5. Jaarverslagen van de instellingen.

Er zijn geen opmerkingen tav de gepubliceerde verslagen. De redactie verzocht om aandacht te blijven besteden aan de verhouding "eenvoudige"/"moeilijke" artikelen.

De voorzitter bedankt daarop de Beheerders van de instellingen voor het vele werk dat zij het afgelopen jaar weer belangeloos voor de vereniging hebben verricht.

6. 1. Verslag kascommissie en balans 1988.

De Kascommissie verleent de penningmeester decharge en spreekt tevens haar bewondering uit voor de nauwgezette wijze waarop de penningmeester de financiën van de vereniging beheert.

De vergadering gaat akkoord met de gepubliceerde balans over 1988.

2. Verkiezing nieuwe kascommissie

De kascommissie in 1990 zal worden gevormd door leden van de afdeling Eindhoven.

7. Verkiezing nieuwe Bestuursleden.

De heren F. de Groot en J. De Wael worden met algemene stemmen gekozen tot resp. secretaris en bestuurslid van de vereniging.

8. Het bestuur heeft dit agendapunt laten vervallen.

9. Ledenwerfwedstrijd

De prijs van de afdelingen werd gewonnen door de afd. Utrecht. De eerste en tweede ledenprijs werden gewonnen door resp. dhr. J. Emmers van de afd. Gorinchem-Den Bosch en dhr. L. Bercht van de afd. Utrecht.

10. Rondvraag

1. Hoe wordt gecontroleerd of afdelingsleden ook lid zijn van de vereniging. Een maal per jaar wordt een ledenlijst aan de afdelingen gezonden ter controle van de afdelingsleden. Indien een afdeling een extra overzicht wil wordt deze op aanvraag door de ledenadministratie verstrekt.

2. Dhr. Sterk vraagt aandacht voor de Spanjereis die hij dit jaar voor de laatste maal organiseert.

3. Is Succulenta voldoende bekend bij het Bloemenbureau Holland. Het secretariaat ontvangt regelmatig post van deze instelling, enige extra reclame kan echter nooit kwaad.

4. Er is door de diverse wijzigingen van de statuten geen duidelijkheid meer. Binnenkort zullen de statuten en huishoudelijk reglement opnieuw worden gedrukt en aan de afdelingen worden toegezonden.

5. Is er een diaserie speciaal voor leken beschikbaar, bijvoorbeeld om op beurzen en tentoonstellingen te vertonen. De Diathecaris zegt dat hij aan dit type lezing werkt. Indien een afdeling speciale wensen heeft kunnen ze contact opnemen met de Diathecaris.

6. Is het mogelijk dat er voor een apart "damesprogramma" wordt gezorgd tijdens de Algemene Vergaderingen. Het bestuur vindt dit een goed idee. Het is echter aan de organiserende afdeling om dit te verzorgen.

7. Verzocht wordt om aanmaningen aan Duitse leden in gesloten enveloppen te verzenden.

11. De data voor de volgende Algemene Vergaderingen worden vastgesteld op 28 oktober 1989 in de Reehorst te Ede en op 7 april 1990 in Den Helder. De vergadering van 7 april zal door de afdeling Den Helder worden georganiseerd.

De voorzitter dankt alle aanwezigen voor hun positieve bijdrage en sluit om 12.30 uur de vergadering.

P. Melis, secretaris

NIEUWE LEDEN IN DE MAAND MEI

Bongers J.E.G., Tienderweg 42, 6093 EP Heythuysen
Goodson Phil., Granary Lane 5, 0 Budleigh Ex 9 6ES,
Groot-Brittannië

Grijsen H., Lichtenstraat 100, 1034 HR Amsterdam
H.E. Huntington Lib & Art Gal., 0 San Marino Ca
91108, USA

Hertrays W.A., Landstrekelaan 131, 5235 LL 's-Hertogen-
bosch

Hold G., J. Gschligas. 3/III 14, 08052 Graz, Oostenrijk
Oste K., Breeweg 4A, 4371 CB Koudekerke
Papsch W., Wienerstrasse 28, 08720 Knittelfeld, Oostenrijk
Peekstok J., Benedenrijweg 49, 2982 XA Ridderkerk
Rijke T. de, Noordweg 444, 4333 KL Middelburg
Steen E.I. van, Dorpsstraat 770, 1566 ET Assendelft
The I.H., Burg, Dijkmeesterweg 43, 7201 AK Zutphen
Toom W.I. den, Vondellaan 45, 2902 AR Capelle a.d. IJssel
Traas, Laustraat 19, 4453 AV 's Heerenhoek
Tuinder P.J. den, Jasmijnstraat 25, 3297 BA Puttershoek
Uyar H., Oterleekstraat 9H, 1023 ED Amsterdam
Vries A. de, De Pegge 2, 8435 XT Donkerbroek



BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse
boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een
lijst met succulente literatuur
aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-505648.

STUDIECLUB SUCCULENTA

Op 1 april vond de halfjaarlijkse bijeenkomst van de studieclub plaats te Den Helder, ten huize van de familie Abbenes.

Om 10.30 uur opende voorzitter Rubingh de vergadering en heette de 15 gekomen leden hartelijk welkom. Na de koffie konden we in 2 groepen de kas van de heer Abbenes bekijken. Het is de moeite waard, om daar alleen voor naar den Helder te gaan.

Dick Abbenes kweekt al 20 jaar cactussen en reeds 18 jaar specialiseert hij zich op de geslachten Rebutia, Aylostera en later is daar Sulcorebutia bijgekomen.

Zijn planten zijn voorzien van etiketten met de naam, maar ook met het veldnummer van de vinder. Een bijzondere verzameling, zeer duidelijk gerangschikt, Abbenes kan er met grote kennis van zaken over vertellen.

Johan Pot vertoonde dia's van zijn reis in 1988 naar Bolivia. Zijn toelichting op de vertoonde dia's was zeer interessant.

Sulcorebutia is een nog jong geslacht. In 1930 beschreef Backeberg de door hem gevonden, toen nog heetende Rebutia Steinbachi, pas in 1948 werd het geslacht Sulcorebutia genoemd.

Rinus van Veldhuizen deed verslag van de studiegroep Thelocactus. Op duidelijke wijze vertelde hij over deze groep, bestaande uit de heren Alsemgeest, Bregman, de Looze, Rubingh en van Veldhuizen. Thelocactussen komen uit het hooggebergte, kenmerken zijn: een groef vóór het areool, waar de bloem uitkomt; de zaadbes scheurt aan de onderkant open, de bes is nog groen, maar de zaden vallen er onderaan al uit; Thelocactussen hebben geen haakdoorns.

De eerste meldingen over het geslacht Thelocactus dateren al van 1860: Thelocactus Bicolor.

De volgende bijeenkomst zal plaatsvinden op 30 september 1989 bij de hr. Zonneveld te Leiden.



VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het sept.-nummer moeten vóór 15 augustus bij de heer **M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie van **max. 6 regels** zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Aangeboden: Tot 1 oktober zaden van Sulcorebutia op veldnummer. Wilt U f 1,50 aan postzegels in de enveloppe bijsluiten voor toezenden zaadlijst. Johan Pot, Gagarinstraat 17, 1562 TA Krommenie. Tel.: 075-287844.

Aangeboden: Ruim 10 jaar oude gevarieerde cactusverzameling. Omstreeks 650 planten. Vraagprijs f 1500,- contant. F. Bronsteede, Vreeswijkstraat 180, 2546 CC 's-Gravenhage. Tel. 070-664475.

Gevraagd: Ik heb een Philips dia-projectietoestel in overvloed, type "dia 4000". Eén apparaat is kapot. Het werkt met ronde en platte slede. Deze toestellen worden niet meer gebouwd. Heeft iemand een dergelijk apparaat te koop, of weet iemand waar dat van mij nog hersteld kan worden. R. Fontejne, Markt 10, 8110 Kortemark (B). Tel.: 051-566948.

Aangeboden: Property zaai bak verwarmd, 2 stuks kleinere en 2 stuks grotere zaai bakken. Prijs f 125,-. Mevr. Wiegman, Kruisbeeklaan 14, 1951 KG Velsen-noord. Tel.: 02510-26810.

Gevraagd: Contact met Haworthia verzamelaars door verzamelaar, met als doel het ruilen van planten. Ingo Adamczyk, Bretzelweg 102, 5160 Düren (BRD).

H.G. Krijnen, secr.
Prof. Struyckenlaan 14, 2741 EZ Baarn
Telefoon 02154-18724.

Aangeboden: Wegens plaatsgebrek 2 stuks versch. Euphorbia's, ± 1,90 m. hoog. Fraaie gave planten. f 75,- per stuk, twee f 130,-. J. Mommers, Postelstraat 76, 5296 LP Esch. Tel.: 04110-1531.

Gevraagd: Van Succulenta de no's 6, juni 1975, 8 augustus 1976 en 4, april 1978. J. Peeters, Voetweg 11, 2250 Broechem (B). Tel.: 03-4855251.

Gevraagd: Planten en zaad van kleine vetplanten, bij voorkeur Haworthia, Huernia en Stapelia. Wel alles op naam. J. Speijken, Maasstraat 12, Broekhuizenvorst. Tel.: 04763-1762.

CACTUSKWEKERIJ

Special Plants

H. de Vries, Folgeralaan 2B
Drachten, tel. 05120-20699

Kas open:

di. t/m vrij. van 10.00-18.00 uur
zaterdag van 10.00-17.00 uur
maandag gesloten



SOUTHWEST SEEDS

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUG & VIVI ROWLAND
200 Spring Road • Kempston, Bedford • England MK42-8ND
Telephone Bedford (0234) 58970



De heer Chr. de Ringh (Succulenta 1936).

"De heer De Ring werd geboren op 12 november 1883.

In april 1922 kwam hij bij onze club, van meet af aan was hij een echte medewerker.

In 1923 propageerde hij met het artikel "Hoe kunnen wij onze vereniging tot bloei brengen" de oprichting van de afdelingen.

In 1925 werd Christiaan adviserend lid van het bestuur wat propaganda betrof. Een terechte keuze, want het ledental steeg geweldig. Op 27 november 1926 werd hij eerst als voorlopig voorzitter aangesteld en vanaf 1927 als definitief voorzitter.

In het voorjaar van 1929 verscheen van zijn hand het cactusboek "Vademecum". Het is dank zij De Ringh dat de firma Verkade in 1931 en 1932 het "Verkade Album Cactussen" en "Verkade Album Vetplanten" uitbracht.

Einde 1940 achtte de heer De Ringh de tijd gekomen om zijn functie als bestuurslid neer te leggen.

Een groot voorzitter was het geweest waar ieder lid grote achting voor had. Op 15 juni 1951 wisselde Christiaan de Ringh het tijdelijke voor het eeuwige".

En zoals de heer G.D. Duursma schreef:

"Chr. De Ringh heeft voor onze vereniging zeer veel gedaan en daarom blijve zijn naam steeds bij ons allen in dankbare nagedachtenis"

Voor velen van ons is de heer De Ringh een onbekende. Maar hij heeft onmiskenbaar zijn stempel op Succulenta gedrukt. Het is mede dank zij deze pionier dat nu na 70 jaar Succulenta nog bestaat. (wordt vervolgd)

Over *Consolea spinosissima* en *Consolea rubescens*

P. WAGENAAR HUMMELINCK

Tijdens een beleefdheidsbezoek aan Prof. C.D. Adams — de schrijver van *Flowering plants of Jamaica* — verbaasde ik mij over een weinig-overzichtelijke cactusmassa, vlak voor de ingang van zijn Department of Botany van de University of the West Indies in Jamaica, waarin ik *Opuntia spinosissima* meende te herkennen. Ja — zei Prof. Adams — en dit is nog maar de helft, de rest is er een tijdje geleden afgebroken. Wij beschouwen deze als het type-exemplaar.

Mijn belangstelling voor deze soort hield verband met mijn herinnering aan enkele merkwaardig uitziende opuntia's op de Bovenwindse Eilanden, die als seinpalen boven het struikgewas uitstaken: boomvormig vertakt, met asymmetrische schijven waaruit opvallend kleine bloemen te voorschijn kwamen. Het waren cactussen welke door Britton en Rose — met nog enkele andere soorten van het noordelijk deel van het Caraïbisch gebied — waren samengebracht in hun Series *Spinosissimae*.

Gezien de vele onzekerheden welke men tegenkomt bij het bestuderen van deze planten, moge een beschrijving van dit geringe, slechts van 11 vindplaatsen op 8 eilanden verzamelde materiaal, tóch nog iets kunnen bijdragen tot onze kennis van de cactussen van de Bovenwindse Eilanden der Kleine Antillen.

In hun monografie *The Cactaceae* (1920) omschrijven Britton & Rose hun Series *Spinosissimae* als: "Erect species, mostly tall, the ultimate branches spreading or divaricate, flat, usually elongated, spiny or sometimes unarmed; flowers small, yellow, orange or red, or changing from yellow to red; fruit fleshy... The series represents the genus *Consolea* of Lemaire".

Het is verwonderlijk dat deze auteurs — bij de beschrijving van de 7 soorten welke zij meenden te mogen rekenen tot een groep waarvan zij reeds in 1908 schreven dat dit was een "sharply defined and homogeneous group with some claim for consideration as a genus, as proposed by Lemaire" — niets zeggen over de merkwaardige vorm van de stijl, welke Lemaire deed besluiten tot het oprichten van zijn genus *Consolea*, hoewel het hier gaat om een kenmerk, dat op plaat 36 van hun monografie duidelijk is afgebeeld. Later heeft Britton (1930) het genus *Consolea* wèl erkend, evenals verscheidene andere auteurs, die niet alleen behoefte hadden het grote aantal soorten *Opuntia* in overzichtelijke groepen te splitsen, maar tevens van mening waren dat het bezit van een 'manchet' om de stijlbasis zo'n bijzonder kenmerk was, dat dit de erkenning van een genus (of subgenus) *Consolea* rechtvaardigde (zie Fig. 5, 13 en 14).

De vorm van de stijl die Lemaire tot het opstellen van het genus *Consolea* deed besluiten wordt door hem beschreven als "stipité à la base et inséré dans un disque creux, cupuliforme, glandulifère ou nu(?)". Rümpler (1886) spreekt van een "nach unten stielartig verjüngte Griffel an der Basis von eine Art Becher umgeben" en geeft hiervan een (misschien wat tèn) nadrukkelijke afbeelding. Buxbaum (1953, p. 152/153) vermeldt, dat "In some members of the Opuntiae the nectar-chamber is somewhat closed by a cover... Here the lower part of the pistil bears a console collar-like projection which covers the nectar-chamber... Lemaire first noticed this organ... and therefore he established the separate genus *Consolea*...".

Lemaire noemde het geslacht naar M.A. Console, inspecteur van de botanische tuin van Palermo, die hem op de eigenaardige vorm van de stijl bij

Opuntia rubescens en *O. spinosissima* attent maakte: de naam *Consolea* heeft dus niets te maken met het woord 'console', waarmede men de cirkelvormige rand rondom de basis van de stamper zou kunnen aanduiden. Charles *Lemaire* (1800-1871) gaf in 1862 de volgende twee bloembeschrijvingen, "observées par M. Console, et qui suffisent indubitablement pour la justification du genre."

Consolea rubescens

"Fleurs (juin et août). Corolle de 0* .025 de diamètre, d'un jaune orangé; ovaire obové, comprimé, tuberculé (c'est-à-dire cyrtomé), d'un vert obscur, haut de 0* .060 sur 0* .030 de large, à aréoles obovées, jaunes, situées sur l'angle supérieur des tubercules (cyrtomes), munies d'une très-petite feuille jaune et d'un à trois aiguillons (sétules) courts, de la même couleur; en outre, l'ovaire est toujours gibbeux du côté opposé à celui de son insertion. Sépales très-courts, dressés, épais, coriaces, ovés, ou obcordés, ou réniformes et mucronés, couleur de beurre, lavé de carmin dorsalement; 10 pétales coriaces, obovés, échancrés au sommet, bisériés, d'un beau jaune doré; étamines nombreuses, irritables, à filaments colorés comme la corolle; anthères jaunes; style jaune, épais, inséré au sommet d'un parastyle en forme de coupe et terminé par 6-7 divisions stigmatiques, épaisses, courtes, très-adhérentes entre elles, et égalant les étamines en hauteur. Ovules campulitropes. Baies (une seule observée), haute de 0* .10."

Consolea spinosissima

"Fleurs se montrant presque toute l'année et en abondance jusqu'au milieu de l'hiver. Corolle de 0* .03 de diamètre, d'un beau jaune doré. Ovaire de 0* .035, oblong, un peu aplati, gibbeux d'un côté. Sépales courts, obcordés, échancrés, mucronés; d'un rouge saumoné foncé; pétales obovés coriaces, érosés au sommet (déchiquetés), larges, couleur d'or intérieurement, saumonés extérieurement; Étamines (irritables) nombreuses, rapprochées du style; filaments d'un jaune safran, anthères jaune soufre; style stipité, jaune, de la hauteur des étamines, à cinq divisions; il est inséré sur une espèce de parastyle, sur le limbe duquel existent six ou sept glandes symétriquement disposées. Baies...?"

Fig. 1. De plant op het terrein van de University of the West Indies in Mona (Jamaica) welke als het type-exemplaar van *Opuntia spinosissima* werd beschouwd: boomvormig, met een ongelede stam van 2,5 m lengte.

Fig. 2. De stam van de plant van Mona: cilindrisch, 20 cm dik, met tot 5 cm lange doorns; grof geschilferd en met lengtebarsten.





Fig. 4. Opvallend aan de boomvormige opuntia van Mona zijn de langwerpige asymmetrische stengelleden die soms een min of meer sikkelvormige gedaante aannemen.

Na Lemaire is aan de bloemen van *Consolea* weinig aandacht meer besteed, zodat op deze thans enigszins uitvoerig wordt ingegaan. Daarbij zullen echter de volgende gemeenschappelijke kenmerken niet meer worden vermeld:

- Een komvormige bloembodem, geheel met meeldraden bezet, met uitzondering van het deel rondom de aanhechting van de stijl dat onder de laagst-staande meeldraden is gelegen;
- Een stamper welke aan zijn basis een brede richel vertoont, gelijkend op de rand van een schaal, als deel van een structuur welke wat vorm betreft kan worden vergeleken met een omgekeerde kegel die als een manchet de basis van de stijl omvat;
- Honderden meeldraden van verschillende lengte, waarbij de langere hoger staan ingeplant dan de kortere; helmknoppen van omstreeks 1 mm lengte die beweeglijk zijn aangebracht;
- Onderste meeldraden welke zó ver naar binnen staan gebogen, dat zij de rand van de manchet beroeren en aldus de daaronder liggende ruimte (de honingkamer) vrijwel afsluiten;
- Bovenste meeldraden welke zo dicht aaneengesloten op één rij staan, dat hun ondereinden zijn versmolten of verkleefd, waardoor zij (althans bij jonge bloemen) als een palissade ('hymen') de meeldraadmassa omvatten.

Buxbaum (1953, p. 146 e.v.) vestigt er de aandacht op, dat de meeldraden van cactussen kunnen worden onderscheiden in: a) een groep die op de benedenhelft van de bloembodem is ingeplant en waarvan de vaatbundels eerst een scherpe knik naar beneden maken: b) een groep van langere meeldraden op de bovenhelft van de bloembodem, waarvan de vaatbundels geheel naar boven zijn gericht (zie Fig. 12-14). In de bloemknop van *Consolea* is goed te zien, dat de meeldraden van de bin-

nenste groep sterk naar binnen staan gericht, met de helmknopjes naar boven gevouwen, en de helmraden van de buitenste groep naar boven staan, met de helmhokjes naar beneden gericht. Ook aan de verschillende typen van honingkamer (nectar-chamber) bij andere cactussen — en aan de verschillende wijze waarop door de bovenste meeldraden een 'hymen' (throat-circle) kan worden gevormd — wordt door Buxbaum (p. 140 e.v.) veel aandacht gegeven.

Reeds vroeg heeft het merkwaardige uiterlijk van de vertegenwoordigers van deze groep de aandacht getrokken.

Haworth (1812, p. 194) schrijft van zijn *Cactus (spinosissimus)*: "The plant often arises erect to the height of fifteen or twenty feet, and the young branches become exsiccated and fall off as new ones are produced; so that the stem is always simple, except at the very top, where a few cruciated single-jointed branches appear."

Pfeiffer (1837, p. 166) brengt de opuntia's met een dergelijke semafoorachtige vertakking samen in de "*Cruciatae*. Caule inarticulato compresso erecto, ramis compressis lateralibus, plerumque oppositis", een handelwijze die o.a. door Förster (1846, p. 497: "Gruppe: *Cruciatae* - Ge-kreuzte...") en Schumann (1894, p. 200: "Reihe Cruciatæ Pfeiff.") wordt gevolgd. Berger (1929) beschouwt *Consolea* als Subgenus = *Cruciformes* K. Schum.

De naam "*Croix de Lorraine*" welke men bij Persoon (1807, p. 23) en enkele latere auteurs tegenkomt hebben deze planten aan hun wijze van vertakking te danken.

Consolea spinosissima (Miller, 1768) Lemaire, 1862

Opuntia spinosissima Miller, 1768, *Opuntia* no. 8 ("articulis longissimis tenuibus compressis, spinis longissimis confertissimis, gracilibus albicantibus armatis... from Jamaica").

Haworth, 1812, p. 193; De Candolle, 1828, p. 472; Pfeiffer, 1837, p. 166-167; Förster, 1846, p. 498; Grisebach, 1864, p. 302; Rümpler, 1886, p. 964, fig. p. 902; Schumann, 1894, p. 200; 1903, p. 705-706; Britton & Rose, 1908, p. 512; 1920 I p. 204, fig. 258, pl. 36 ("Southern coast of Jamaica", descr.); 1937 2nd ed.; 1963 3rd ed.; Fawcett & Rendle, 1926, p. 277-278; Berger, 1929, p. 65 (subgenus *Consolea*); Werdermann, 1931, p. 227-228 (Cuba. prov. Oriente ??); Buxbaum, 1950, p. 53; 1953, p. 152-153; Borg, 1951, p. 73; Adams, 1972, p. 273-274 (Jamaica "Locally common in coastal parts of the southern parishes, on arid exposed limestone or gravel... fl. Jan-Sept, fr. Sept-Feb.") (Cayman Brac, descr.); Proctor, 1984 (Cayman Brac).

Consolea spinosissima (Miller) Lemaire, 1862, p. 174 ("Antilles et notamment la Jamaïque", bloembeschr.).

Berger, 1926, p. 94; Britton, 1930, p. 228; Backeberg, 1958, p. 381-383, fig. 398-399; 1966, p. 93.

Cactus spinosissimus (Miller) Martyn, 1771, p. 88 ("C. articulato-prol. artic. oblongis, spinis longissimis subulatis et setaceis".)

Persoon 1807, p. 23 ('La croix de Lorraine'); Willdenow, 1813, p. 34; Link, 1822, p. 24; Donn, 1823.

Jamaica. Mona, Campus U.W.I., 14.VI.1973; bloeiende plant (Fig. 1-4). - Port Royal, Palisados, 10.V.1973. - Palisados, 1,5 km ten O. van Port Royal, zandige landtong met struiken en cactussen, 15.VI.1973; bloeiende plant (Fig. 8).

1973-06-21-22

Cromhoutstraat 38, 6971 AV Brummen

(wordt vervolgd)

Het geslacht *Thelocephala* (II)

S. KOUIJ

Cultuur

Is de cultuur van deze planten moeilijk? Ja en nee. Het lijkt mij in dit kader het meest eerlijk en het eenvoudigst wanneer ik alleen mijn eigen cultuurervaringen hier neerschrijf.

Standplaats

Staan de planten in de natuur bloot aan een sterke zon, in de verzameling zal men de planten onder glas niet aan direct zonlicht kunnen blootstellen. De hier gekweekte planten zijn duidelijk anders dan de planten in Chili. Logisch zult u denken, maar ik bedoel hiermede dat de bij ons uit zaden gekweekte planten veel minder weerstand hebben tegen de hitte onder glas. In de inleiding gaf ik al aan dat de planten op de natuurlijke groeiplaats in de droge periode bedekt worden met zand en stof. Daar wij in de verzameling deze planten graag willen zien en ik nog geen enkele liefhebber ken die zo "echt" kweekt dat hij of zij de planten bedekt met zand, moet men voor verbranden zeer goed opletten. De planten beschikken voor het merendeel niet over een krachtige bedoorning die hen beschermt tegen felle zonneschijn. In de heetste (lees meest zonintensieve) maanden van het jaar groeien de planten het best onder een zgn. schermdoek. Veel frisse lucht doet de planten goed. De planten krijgen in de natuur bijna geen direct water in de vorm die wij, ik mag wel zeggen, soms tot verveling toe kennen, nl. regen; toch geef ik mijn planten regelmatig een goede slok. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik meer de nevelspuit hanteer dan de broes, maar droog houden gebeurt alleen in de winter. Ongemerkt kom ik al op het punt van de verzorging. Zelf heb ik mijn planten in zgn. plantengoten staan die hoger in de kas hangen, maar wel onder schermdoek.

Verzorging

Voortgaand op het reeds eerder geschrevene: men moet oppassen dat men de planten niet opblaast. Door een verkeerd grondmengsel, met name een teveel aan humus c.q. teveel aan mest, groeien de planten uit tot bolvormen die hier zeer ontsierend werken. De planten gaan scheuren en de "littkens" die zo ontstaan doen het uiterlijk van de plant geen goed. De planten kunnen zeer sober gekweekt worden. Het grondmengsel moet niet te voedzaam zijn. Gebruik meer scherp zand dan potgrond of turf. Houd de grond ook luchtig. De penwortel kan dan goed groeien. Gebruik ook hoge potten. Mochten deze in de loop der tijd te ondiep worden dan is er een simpele methode om diepere potten te maken. Men neemt een pot van bijv. 8 cm, haalt de bodem eruit en plakt een daaronder passende, kleinere pot aan vast. Zo creëert u een etagepot waarin de planten weer langer kunnen staan. Veelvuldig verplanten is beslist niet nodig. De relatieve rust wordt bij verpotten verstoord en de penwortel heeft weer langere tijd nodig om te "wennen" aan de nieuwe omgeving. Enige jaren zonder verpotten doet de planten beslist geen kwaad. Gebruikt u een ander substraat, bijv. lava of Argex, gebruik dan de wat fijnere vorm. Een nadeel van lava of Argex is dat deze substraten niet "inklinken" met als gevolg dat door de groter wordende penwortel de potten bol gaan staan. U dient hier alert op te zijn en de hoeveelheid lava of Argex eventueel te verminderen als dit zich voordoet.

Nu hoeft u dit niet elke week te controleren, want zo spectaculair is de groei nu ook weer niet, hoewel men weleens voor verrassingen kan komen te

staan. In mijn kas stond een styropor bak met kleine planten (zaailingen). In deze bak (zulke bakken zijn uitstekend geschikt voor zaaien en verspenen) ik doel hier op de diepere uitvoering van ongeveer 12 cm die vroeger bij de komkommerteelt als verpakking dienst deed voordat de kartonnen doos haar intrede deed en die nu als verpakking voor vis gebruikt wordt (vraag ernaar bij de visafslagen in Nederland en dan natuurlijk wel naar nieuwe; ze zijn er in diverse maten en niet duur) stonden enige planten die een penwortel maken, o.a. *Pyrhocactus dimorphus*. Op zekere dag constateerde ik dat er een tweetal planten "omhoog" gedrukt waren. Ik dacht meteen aan ongedierte. Muizen? Wormen? Niet mogelijk. Ik haalde de planten uit de bak en constateerde dat de wortels geheel intact waren, maar een lengte van 14 cm hadden en daar de bak maar 12 cm diep was gaf dit problemen.

De planten krijgen vanaf eind september geen water meer. Op zeer zonnige dagen wordt er nog iets geneveld, maar er wordt sterk op gelet dat de planten volkomen droog de winter ingaan. De planten drogen in de winter iets in, waardoor ze wat rimpelig worden. Dit heeft echter geen enkele negatieve invloed op de planten. De groei en bloei worden niet negatief beïnvloed. Reeds eerder meldde ik dat de planten in de natuur onder stof en gruis bedolven werden. Dat is mede mogelijk door dit inkrimpen.

In april, wanneer de zon weer krachtig genoeg is, krijgen de planten weer zeer voorzichtig water. In de maand daarvoor wordt zeer voorzichtig geneveld. In mijn oude kas stonden de planten de gehele winter zonder directe zon, daar deze achter een schuur stond. In de nieuwe situatie is dit probleem ondervangen en kan het seizoen wat eerder beginnen.

Vermeerdering

Er bestaan vele lezingen over hoe te zaaien. Ik wil niet in discussie gaan met de liefhebbers die in de loop der tijden ons maandblad hebben gediend door al hun verschillende zaaimethoden aan ons voor te stellen. De methode die ik gebruik is zeer eenvoudig en is in de tijd dat ik mij specifiek bezig houd met de groep van *Thelocephala*'s, *Pyrhocactus*en en *Neoporteria*'s, positief gebleken. De eerste keer dat ik zaaide deed ik dat in een speciale bak, die verwarmd werd d.m.v. een gloeidraad met trafo. De temperatuur lag rond de 25 °C. De kieming verliep voorspoedig, maar naarmate de weken vorderden werd ik steeds weer "verrast" door het feit dat de zaailingen glazig werden. "Te warm", luidde het korte maar rake antwoord van een ervaren liefhebber die ik om raad vroeg. Ik volgde zijn raad op en trok de stekker, ondanks het feit dat het februari was, uit het stopcontact. Op kamertemperatuur ging het uitstekend en vele zaailingen die toen de slag overleefden, staan nu nog in mijn verzameling. Thans zaai ik meestal eind april op kastemperatuur. De zaailingen groeien goed en worden pas in het tweede jaar verspeend. Voor het zaaien gebruik ik normale potgrond. Als grond voor het verspenen gebruik ik potgrond met metselzand. Ik nevel de zaailingen wel regelmatig in de winter. Uittrogen is niet echt goed; het vertraagt de start in het voorjaar aanmerkelijk.

Naast het zaaien, dat zonder meer het leukste is, bestaat de mogelijkheid van vegetatieve vermeerdering door stekken. In snel tempo kan men planten uitlopers laten maken door a) de kop eruit te halen of b) de planten te enten. Het laatste gaat het snelst. Een nadeel is dat de planten vele malen groter worden dan hun natuurlijke vorm, wat esthetisch absoluut niet verantwoord is, maar voor het doel der vermeerdering uitstekend geschikt. De stekken dienen bij het afnemen niet te klein te zijn als ze op eigen wortel door moeten gaan. Het duurt lang voordat de planten (stekken) wortels maken, maar geeft verder



Thelocephala napina

Foto: A.F.H. Buining

geen problemen. Enten op *Eriocereus jusbertii* heeft ondanks de eigenschap van de onderstam niet te "blazen", toch ook tot gevolg dat de planten te groot worden.

Stekken bewortel ik met succes op lava, een medium dat de laatste tijd steeds meer in de belangstelling komt te staan bij de liefhebbers. Er bestaan diverse soorten. Ik gebruik lava die ik van medeliefhebbers uit Duitsland krijg. De resultaten op lava zijn uitermate goed, zodat ook ik in de loop der tijd over ga op dit substraat. Een belangrijk voordeel zie ik in de tamelijk rustige, compacte groei die planten op lava vertonen.

Hoewel de weg via zaaïen wat langer duurt is het zeker het proberen waard. De in april 1985 gezaaide *T. napina* en *T. mitis* bloeiden reeds in 1987. Een Engelse cactusvriend kweekt zijn planten de eerste jaren in grond, waarna hij zijn planten overzet op een lava-mengsel. Een andere cactusvriend kweekt zijn planten in fijn geslagen dakpannen. Van te voren worden de dakpannen gecontroleerd op het kalk-gehalte; dit mag niet te hoog zijn. Zijn planten staan reeds jaren in dit substraat en de planten zien er dermate hard uit dat deze niet meer van natuurimporten te onderscheiden zijn. Echter, op normale cactusgrond gaat het ook. De voorspoedige groei wordt mede bevorderd door watergeven van onder af; bij een cultuur op een ander substraat dan grond een "must" i.v.m. de voedingszouten die gegeven moeten worden. Deze zouten kunnen zich afzetten op de planten, hetgeen zeer lelijke vlekken ten gevolge heeft, die zich moeilijk laten verwijderen.

Dat *Thelocephala*'s weer gemakkelijk nieuwe wortels maken werd mij bevestigd door vrienden, die tijdens een reis door Chili de groeiplaatsen van deze planten bezochten. De penwortels waren dermate stevig en lang, dat het onmogelijk en tevens onzinnig was om de planten totaal uit te graven. Men brak eenvoudig van enkele planten de koppen van de penwortels af. Deze koppen doen het ondertussen in de verzameling weer uitstekend. Om nu niet meteen alle protesten van de anti-import club over mij heen te krijgen, er werd mij bevestigd dat de achtergebleven wortel opnieuw zal uitlopen en mede zal zorgen voor het in stand houden van de populatie.

Om even een zijsprong te maken naar de controle op uitvoer van planten in Chili kan ik het navolgende daarover mededelen. Op aanvraag wordt door de Chileense autoriteiten een "visum" verleend met de aantekening dat men gerechtigd is om van max. 80 cactussoorten een 3-tal exemplaren mede te nemen. Zaden kunnen vrij worden uitgevoerd. De uitreis-controle neemt 4 dagen in beslag. Men moet aanwezig blijven en zonodig toelichting geven. Op overtreding staan behoorlijke straffen. Men is in Chili, voor wat betreft de fauna en flora, bijzonder streng.

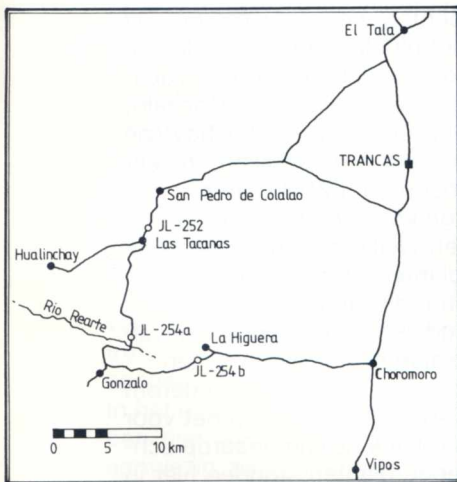
(wordt vervolgd)

***Parodia microsperma* "herontdekt".**

J. LAMBERT IR. A.I.Gx.



Parodia microsperma JL 254a - Rio Rearte.



Parodia microsperma JL 252 - Las Tacanas.



Het belang van *Parodia microsperma* ligt deels in het feit dat het om de type-soort van het geslacht gaat. Inderdaad is *Echinocactus microspermus* Weber, gepubliceerd in 1896, de allereerst beschreven *Parodia*. Daar deze geslachtsnaam toen nog niet bestond, werd ze er pas in 1923 door Spegazzini in ondergebracht. Meteen bleek de naam van de soort ook bijzonder gelukkig gekozen, daar inderdaad het merendeel der *Parodia*'s (volledige subgenus *Parodia*) gekenmerkt wordt door de kleine afmetingen van het zaad. Laat ons nu even stilstaan bij de geschiedenis van de soort zelf. Zij werd ontdekt door Schickendantz, een leraar uit Tucuman, die echter zelf meer gespecialiseerd was in gesteenten, en de planten ter bestudering naar Weber in Parijs stuurde. De juiste herkomst wordt door Weber niet opgegeven; mogelijk zou ze te vinden zijn in de briefwisseling tussen Schickendantz en Weber, doch hiervan werd niets geopenbaard.

Daar de diagnose van Weber nogal summier was, werd een meer gedetailleerde beschrijving door Schumann gemaakt in 1902. Waar Weber echter het accent legt op de wisselende kleuren van de bloem (zie verder!), doet Schumann dit niet, wat laat veronderstellen dat hij zijn beschrijving op een beperkt aantal planten baseerde.

Na de eerste importen, eind van de vorige eeuw, blijkt de soort nooit meer te zijn verzameld. Reeds in 1902 schrijft Schumann dat ze zeldzaam geworden is en jaren later moet Backeberg vaststellen dat ze volgens zeggen uit de verzamelingen verdwenen is. In zijn boek over het geslacht *Parodia* gaat Westkamp zelfs zo ver te veronderstellen dat de soort in de natuur uitgeroeid is! De enige tip m.b.t. haar herkomst vinden we in de notities van Frič die vermeldt dat de soort in de omgeving van Hualinchay (vroeger Quelonchoi) voorkomt. Herzog, die het plaatsje bezocht, vond er slechts een *Rebutia*-soort.

Bij onze laatste reis door Argentinië hadden we ons ondermeer voorgenomen, de zaak eens van wat dichterbij te onderzoeken en trokken we dus ook naar de streek rond Hualinchay.

Eerste vaststelling: dat Herzog op deze plaats slechts een *Rebutia* aantroef valt niet te verwonderen, daar de heuvels bij Hualinchay, en ook langs het weggetje dat er naartoe leidt, veel te vochtig bleken om *Parodia*'s te herbergen, ook in hun bovenste lagen.

Een verspreidingsgebied beperkt zich echter zelden tot de onmiddellijke omgeving van een wel bepaalde plaats, en dus zochten we iets verderop. Dit bleek de juiste handelwijze; inderdaad duurde het niet lang of we ontdekten een eerste populatie van de soort (JL-252) in de heuvels boven Las Tacanas. Deze plaats ligt langs de weg van San Pedro de Colalao naar Gonzalo, doch in feite op weinig meer dan 10 km in vogelvlucht van Hualinchay (zie kaart). De planten groeiden er op open plaatsen tussen de struiken, in zeer weinig aarde op schilferige stenen; de hoogte bedroeg 1200 meter.

Wat ons onmiddellijk trof waren de merkwaardige konische tepels en de relatief korte middendoornen, twee karaktertrekken welke ook in de beschrijving van Schumann aangehaald worden. De planten stonden niet echt in bloei, doch van enkele knoppen kon men afleiden, dat de bloemen, althans langs de buitenkant, vuurrood zouden zijn. Inmiddels was de avond ingevalen en keerden we terug naar San Pedro de Colalao om te overnachten.

De volgende dag trokken we verder de weg naar Gonzalo op en wederom hadden we geluk. Een tweede populatie (JL-254) wachtte ons op net voor de Rio Rearte (1300 m hoogte), ditmaal op een rotsige helling, waarop echter humusrijke grond aanwezig bleek. Verschillende planten stonden hier in volle bloei en we konden constateren dat naast de rode bloemen ook oranje specimina voorhanden waren.

De apotheose moest echter nog komen: langs de weg van Gonzalo naar Choromoro, nabij La Higuera, vonden we een derde en laatste populatie (JL-254b), op een steile rotsachtige wand. Een echt vuurwerk! De bloemen van de zeer talrijke planten vertoonden alle mogelijke kleurcombinaties van rood naar geel, over oranje. Zo noteerden we onder meer: rode bloemen met groenachtige buis, rode schubben, gele keel, en rode meeldraden met gele basis; gele bloemen met bleekgele buis, licht roodachtige schubben en gele meeldraden; gele bloemen met roze buis en rode meeldraden, en noem maar op!... Weber had dus volkomen gelijk toen hij sprak van wisselende kleuren van de bloem! (zie foto's).

Hier volgt dan de beschrijving van een willekeurig gekozen plant, met een ("middelmattige") rood-oranje bloem:

Lichaam enkelvoudig, afgeplat kogelvormig, 7 cm in diameter, fris groen. Schedel lichtjes ingedrukt, wollig, min of meer verborgen onder het bosje rechtstaande jonge doornen.

Ribben 13, spiraalvormig geschikt; tepels sterk konisch, tot 4-5 mm in diameter en 3 mm hoog. Areolen rond, iets minder dan anderhalve millimeter in diameter, met geelachtig witte wol, naderhand verkalend.

Randdoornen 11-13, aan de onderste helft van de areolen, recht gespreid, fijn, wit, tot 8 mm lang. **Middendoornen** 4; de drie bovenste recht, aanvankelijk weinig verschillend van de randdoornen, wit met roodachtige tip; de onderste langer en forser, roodachtig over de gehele lengte, gehaakt, tot 12 mm lang.

Bloemen in de nabijheid van de schedel, 30 mm hoog en 40 mm in diameter, kort trechtersvormig. Bloembuis roze, met groenachtig gele schubben, witte wol en 1 à 3 borstels, die naar het bovenste gedeelte van de buis toe donkderder worden. Buitenste bloembladeren oranje met roze middenstreep; binnenste bloembladeren oranje met vermiljoenkleurige middenstreep. Keel fel rood. Meeldraden rood, helmknoppen roomkleurig. Stijl geelachtig wit, 12 mm lang; stempel licht rozeachtig wit, met 12 lobben.

Vrucht lichtjes eivormig, 6 mm hoog en 5 mm breed, basaal openspringend. De verdorde resten van de bloem blijven aan de vrucht gehecht. Men bemerkt een kraagje wol aan de basis, daarna een naakte zone, en verder bosjes wol in het bovenste gedeelte.

Zaden glanzend kastanjebruin, subsferisch, 0,3 mm in diameter. Goed ontwikkelde strophiole, geelachtig wit, van 0,2 mm. (D.w.z. 2/3 van het zaad, of 2/5 van het geheel.)

Zoals men ziet bestaat er — op enkele kleurvariaties van de bloem na — een merkwaardige overeenstemming tussen deze beschrijving en die van Schumann, zodat we er niet aan twijfelen dat we de oorspronkelijke vorm wel degelijk hebben gevonden. Het enige meldenswaardig verschil ligt in de afmetingen van het zaad, doch hier moet in Schumann's tekst o.i. een drukfout schuilen. Inderdaad schrijft hij eerst dat de zaden buitengewoon klein zijn, om daarna een totale lengte (met strophiole) van 1,5 mm op te geven. Dit is natuurlijk tegenstrijdig, en in feite moet het 0,5 mm zijn.

Wat nu de mogelijke affiniteiten van *P. microsperma* met andere soorten betreft, kijken we even welke de vormen zijn die in de omliggende gebieden aangetroffen worden.

In het oosten, op zo'n 40 km in vogelvlucht, vindt men *P. rigida*. (We begrijpen niet waarom Weskamp verklaart dat er in het oosten geen *Parodia*'s aanwezig zijn?) Wanneer we nu deze vorm met een geelbloemige *P. microsperma* gaan vergelijken, zijn de verschillen gering. In feite roepen de bovenste wollige areolen en de korte middendoornen veeleer het beeld van *P.*

microsperma op dan dit van *P. catamarcensis*, waarmee Weskamp *P. rigida* als nauw aanverwant beschouwt.

Dit brengt meteen koren op de molen van Kiesling, die beweert dat alle kleine *Parodia*'s uit de streek van Cafayate slechts vormen van *P. microsperma* zijn. (Met inbegrip van *P. tuberculosi-costata*, etc....)

Zonder zo ver te gaan, meent Dietrich Herzog van zijn kant dat te veel namen te vlug werden gegeven, en dat men rekening dient te houden met een grotere variabiliteit binnen een bepaalde soort.

In het noorden vinden we enerzijds *P. talaensis* (die o.i. slechts een vorm van *P. macrancistra* is: zie aldaar), en anderzijds *P. weberiana*. Bij deze laatste soort legt Brandt het aksent op de sterk variabele bloemkleur!

In het westen ligt het verspreidingsgebied van *P. macrancistra*. Deze soort werd echter eerst door Schumann (1902) als een variëteit van *P. microsperma* beschreven. Toegegeven dat de middendoornen langer zijn en de bloemen groter, doch zijn dit nu eenmaal slechts variëtales dan wel soortgebonden kenmerken? Het feit dat de schubben op de bloembuis rood zijn en niet geel, zoals door Weskamp aangehaald, is geen doorslaggevend argument, daar we zagen dat bij *P. microsperma* eveneens de schubben verschillende kleuren kunnen vertonen.

Vanuit het zuiden zijn in de onmiddellijke omgeving geen *Parodia*'s bekend, doch op zo'n 25 à 30 km in vogelvlucht belandt men in de streek van Tafi del Valle, vanwaar ons bekend zijn *P. tafiensis* en iets meer noordwestelijk, *P. spaniosa*. Deze soorten groeien echter onder geheel andere omstandigheden in het hooggebergte, en vertonen (vooral *P. tafiensis*) sterk afwijkende, o.i. "goede" karakters die ze tot geldige soorten maken.

Indien we ons hier ietwat breedvoerig uitlaten over de mogelijke affiniteiten tussen anders benoemde soorten en *P. microsperma*, is dit niet om zomaar bij de liefhebbers de twijfel te doen rijzen, doch omdat dit in feite deel uitmaakt van een veel meer algemeen probleem. Het is nl. zo, dat verschillende auteurs er zeer uiteenlopende standpunten op na houden wat de Argentijnse *Parodia*'s betreft. In een eerlang te verschijnen boek verklaart Kiesling dat volgens hem slechts 8 geldige soorten in zijn land zouden bestaan. Indien we dan de monografie van Weskamp ter hand nemen worden er dat, ook na weglaten van synoniemen en dubieuze soorten, een vijftigtal... Zoals steeds trachten wij noch een "lumper's", noch een "splitter's" standpunt in te nemen, doch zoveel mogelijk de feiten in de natuur en in de cultuur objectief te vergelijken. Waarschijnlijk ligt de realiteit ergens tussen de twee uiterste getallen die we hier aanhaalden, doch het zal nog heel wat werk en studie vergen, vooraleer we een klare en (ongeveer) onbetwistbare kijk op de zaken krijgen!

Literatuur:

Herzog, D. - 1988: persoonlijke mededeling.

Kiesling, R. - 1988: persoonlijke mededeling.

Weskamp, W. - 1987: Die Gattung *Parodia*.

Passendalestraat 84, 8698 Zonnebeke

Redactioneel

Bij dit artikel had de auteur een viertal dia's mee ingestuurd ter illustratie van de kleurverschillen van de bloemen. Deze dia's waren zeer illustratief bij het artikel. Ter verwerking tot Litho's werden de dia's opgestuurd naar een fotograaf. Daar zijn ze helaas niet aangekomen. Indien de dia's alsnog terechtkomen, zal plaatsing ervan geschieden.

Onze verontschuldiging aan de heer J. Lambert.

Echeveria x derosa: Echeveria derenbergii x Echeveria setosa

W.J.M. STERK

Deze hybride zou in 1933 in Duitsland, door Roeder, voor het eerst gekweekt zijn. Er zijn meerdere klonen of stammen van deze kruising in omloop, echter meestal zonder aanduiding van de cultivarnaam. Volwassen plantjes van deze hybride zijn hooguit zwak behaard, dus naamsverwisseling met *Echeveria setosa*, die sterk behaard is, behoeft dan ook niet voor te komen. Bij het opzettelijk kruisen van soorten zal het altijd de bedoeling zijn de goede eigenschappen van beide ouders te combineren. Bij deze hybride is dat goed gelukt. De bloemen van dit rijkbloeiende plantje zijn prachtig oranjerood met geel van kleur. De gemakkelijk groeiende rozetten zijn niet erg gevoelig voor iets meer of minder licht of lage temperatuur. Wel moeten ze natuurlijk, als rechtgeaarde succulenten, in de winter droog staan.

De plantjes zijn grijsgroen met een donker puntje aan de blaadjes. Ze zijn gemakkelijk uit bladstek te vermeerderen. In de zomer kunnen ze buiten staan, in de rotstuin of als perkplant. Ook als kamerplant zijn ze zeer geschikt. Zelfs bij een minder gunstige, niet zonnige standplaats worden de bloemstengels niet veel langer dan tien centimeter.

Al in de vorige eeuw zijn er een groot aantal kruisingen tussen *Echeveriasoorten* tot stand gebracht. De meeste daarvan, ook die cultivars, die voorzien van een naam in de handel zijn gebracht, zijn meestal niet meer terug te vinden.

Ondanks dat verwisseling niet behoeft op te treden wordt deze hybride vaak aangeboden onder de naam *Echeveria setosa*. Onder deze naam komen ook andere, vaak sterk behaarde cultivars op de markt. Een goede afbeelding van de zuivere soort gaf Van Keppel in 1976. Tot voor enkele jaren was de zuivere soort ook nog volop te koop.

Het is zeker de moeite waard, wat meer aandacht aan dit geslacht te besteden.

Mogelijk kan er door meer contact tussen liefhebbers, die dat ook vinden, een contactgroepje van vrienden van *Echeveria's* en daarmee verwante planten worden gevormd.



Foto:
W.J.M. Sterk

Boekbespreking

The Mammillaria Handbook door Robert T. Craig, fascimile herdruk van waarschijnlijk de herdruk uit 1973, met een voorwoord van Joh. Pilbeam, uitgave van Lofthouse Publications, Pontefract UK, 1989, ISBN 090037098X.

Eigenlijk is de aankondiging dat "Craig" als herdruk weer normaal te koop is, al genoeg. Een beetje liefhebber weet dan dat we te doen hebben met nog steeds een standaardwerk in de cactusliteratuur, het door Craig in 1945 gepubliceerde overzicht van de toenmalige kennis over het geslacht Mammillaria. De boeken van Pilbeam (Mammillaria - The Collector's Guide) en Reppenhagen (Die Gattung Mammillaria nach dem heutigem Stand meines Wissens, 1987) vullen de kennis over het geslacht aan tot de stand van heden.

De herdruk is zeker geslaagd te noemen. Natuurlijk is het contrast in de zwart/wit foto's iets verhoogd waarbij wel opgemerkt moet worden dat de oorspronkelijke druk niet kwalitatief hoogstaand was.

Jammer is wel dat het boek is uitgegeven met een slappe kaft.

Het blijft een must voor elke liefhebber die geïnteresseerd is in dit geslacht en eigenlijk mag het bij geen enkele liefhebber ontbreken.

Ludwig Bercht

*
* *

Vetplanten op de Canarische Eilanden

P. VAN VEEN

Mijn vrouw en ik hebben verschillende bezoeken gebracht aan de Canarische eilanden. Onze vakanties aldaar brachten we — door diverse omstandigheden gedwongen — door in de periode van half augustus tot half september, dus in het heetste zomerseizoen. Nu behoren we niet tot het gilde van zonzonbidders, dat dagelijks urenlang op stretchers ligt om bruin te branden en van tijd tot tijd het water induikt om enige verkoeling te zoeken. Deze categorie van vakantiegangers is over het algemeen weinig mobiel en concentreert zich op bepaalde centra op de eilanden Gran Canaria, Tenerife, Lanzarote en Fuerteventura.

Onze belangstelling daarentegen ging voornamelijk uit naar de op deze eilanden groeiende vetplanten en om deze op te sporen moet men wel op zoek gaan in ver verwijderde uithoeken van de verschillende eilanden. Als gids maakten we gebruik van het boek "Wild flowers of the Canary Islands" van David en Zoë Bramwell (ed. 1984). Deze flora beschrijft niet alleen de planten, doch geeft ook in het kort aan, waar ze te vinden zijn. Een enkel voorbeeld ter illustratie: *Aeonium gomerense* Praeger komt uitsluitend op het eiland Gomera voor in de Barranco de la Villa tussen San Sebastian en Hermigua op steile, rotsachtige hellingen tussen 600 en 1100 m hoogte. Hij is zeldzaam en het is derhalve niet verwonderlijk, dat wij deze soort tijdens een ééndags bezoek aan dit eiland niet gevonden hebben. Maar er zijn verschillende factoren, waarmede we bij het gebruik van deze flora rekening moeten houden. Zo werd ze samengesteld aan de hand van gegevens, die door het echtpaar Bramwell in hoofdzaak verzameld werden gedurende een 10 maanden durend verblijf op de eilanden in de jaren 1968-1969. Dat er sindsdien het een en ander gewijzigd is, spreekt voor zich. Op Tenerife zou de *Ceropegia fusca* Bolle uitsluitend voorkomen aan de zuidkant van het ei-

land bij El Médano tot El Roque Adeje op zee-niveau. Bij ons bezoek aan deze streek bleek, dat het terrein in de laatste jaren door bulldozers volkomen geëgaliseerd was en dat ieder stukje grond gebruikt werd voor de bouw van bungalows, appartementen en hotels. Van de toch al spaarzaam voorkomende beplanting in dit woestijngebied was letterlijk niets overgebleven.

Ook een tweede bezoek aan de oostzijde van El Médano leverde ons niets op, daar hier een gloednieuwe stadswijk uit de grond gestampt werd.

P.V. Bruyns (Succulenta 65: 179-182, 1986) vermeldt nog wel, dat *C. fusca* op Tenerife (en op Gran Canaria) voorkomt, doch hij verzamelde zijn materiaal in maart/april 1982, terwijl de urbanisatie na die tijd pas goed op gang gekomen is. Natuurlijk zullen er nog wel enkele planten op verborgen plaatsen zijn overgebleven, doch op zijn minst mogen we vaststellen, dat deze plantensoort op Tenerife zeldzaam is geworden.

Gelukkig is dit nog niet met alle planten het geval. Wanneer we ons verwijderen van de gerenommeerde toeristencentra, dan is de recreatiedruk aanzienlijk minder en is de noodzaak niet aanwezig om als wilden aan het bouwen te slaan.

Voor ons doel waren de zogenaamde "onbekende Canarische eilanden", te weten Gomera, La Palma en El Hierro het meest interessant. Deze eilanden liggen ten westen van Tenerife en vreemdelingenverkeer is hier nagenoeg onbekend. Over Gomera wil ik niet veel schrijven; wij waren hier slechts één dag en hebben in een huurauto het eiland verkend. Het is natuurlijk niet te verwachten, dat in deze luttele uren bijzondere planten gevonden konden worden!

Op La Palma en El Hierro echter hebben we telkens een volle week mogen vertoeven. Op La Palma hadden we bovendien het geluk, een botanicus te mogen ontmoeten, dhr. Juan Castro, die ons op de kaart kon aanduiden, in welke streken van het eiland bepaalde plantensoorten groeiden. Deze vindplaatsen kwamen vrij nauwkeurig overeen met de vermeldingen van D. & Z. Bramwell. Hierdoor was het b.v. mogelijk, dat we *Aeonium palmense* Webb ex Christ. vonden een plant, die uitsluitend op La Palma en El Hierro voorkomt.

Het meest westelijke eiland van de hele groep is El Hierro. Hier komen twee *Aeonium*-soorten voor, waarvan de verspreidingsgebieden uitsluitend tot dit eiland beperkt zijn, nl. *A. hierrense* (Murray) Pit. & Proust en *A. valverdense* Praeger. De eerstgenoemde komt vrij algemeen voor rondom het stadje Valverde, waar hij ook door ons werd aangetroffen. In dezelfde regio zou ook *A. valverdense* voorkomen, doch deze werd voorshands niet door ons achterhaald. De Bramwell's vermelden als vindplaats: "Tussen de stad en de kust, 20-500 m, rotsachtige open grond en droge klippen." De dag vóór ons vertrek hebben we nogmaals een onderzoek ingesteld en toen vonden we inderdaad deze soort, vrij veelvuldig voorkomend op de rotsen langs de weg. We hadden eerst gezocht ten noordwesten van Valverde, doch ze groeiden ten noordoosten ervan! Dit was door de familie Bramwell niet vermeld, doch wat de andere planten en vindplaatsen betreft, hebben we veel steun gehad aan deze flora.

Het voert mij te ver, nader in te gaan op de vondsten van *Monanthes*-, *Aichryson*- en *Greenovia*-soorten, doch voor de liefhebber van succulente vetplanten is hier zeer veel te vinden. Het is echter naar onze ervaring noodzakelijk, meer dan een bezoek aan deze eilanden te brengen, daar men bij een eerste kennismaking min of meer overdonderd wordt door de schoonheid van de natuur en daardoor "vergeet" naar de planten te kijken. Ook weet men dan nog niet direkt, hoe de groeiplaatsen eruit zien. Bovendien is



Greenovia op rotswand langs de weg. El Hierro.



Aeoniums op vrijwel onbegroeide lavasteen. El Hierro.

buiten de toeristencentra kennis van de Spaanse taal vereist, hetgeen mijn vrouw beter afgang dan mij. Tenslotte verdient het aanbeveling om een auto te huren. Bij ons laatste, zeer intensieve, bezoek aan El Hierro legden we in een week ca. 500 km af op een eiland van 50 km lengte en 30 km breedte!

De Gast 33A, 9801 AB Zuidhorn.

INHOUD

Juli/augustus - J.H. Defesche	146
Nieuwbeschrijving: <i>Sulcorebutia augustinii</i> - Een nieuwe soort uit de Boliviaanse provincie Campero - G. Hentzschel	147
De botanische tuin "Marimurtra" - F. Süplie	153
Een <i>Notocactus ottonis</i> met oranjekeurige bloemen - W. Gerloff	155
Succulenta, hoe speelde je het klaar? (II) - F. Delabarre	157
Over <i>Consolea spinosissima</i> en <i>Consolea rubescens</i> - P. Wagenaar Hummelinck	167
Het geslacht <i>Thelocephala</i> (II) - S. Kooij	166
<i>Parodia microsperma</i> "herontdekt" - J. Lambert	169
<i>Echeveria x derosa</i> : <i>Echeveria derenbergii</i> x <i>Echeveria setosa</i> - W. Sterk	173
Boekbespreking - L. Bercht	174
Vetplanten op de Canarische eilanden - P. van Veen	174